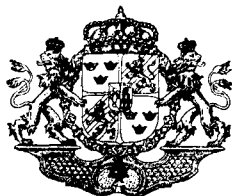

STATISTISKA MEDDELANDEN

SER. A. BAND V:8

**DEN ANIMALISKA
PRODUKTIONEN**

ÅR 1937/1938

AV

STATISTISKA CENTRALBYRÅN

Till den 1 april 1941 har offentliggjorts:

Sveriges officiella statistik.

[Är avdelning förut offentliggjord i serien Bidrag till Sveriges officiella statistik, angives inom parentes avdelningens littera i nämnda serie.]

Folkmängden och dess förändringar, av statistiska centralbyrån.

Folkräkningen: 1910: I—IV; 1920: I—V; 1930: I—IX. [Litt. A.]

Särskilda folkräkningen 1935/36: I—VIII.

Folkmängden inom administrativa områden: åren 1910—1939. [Litt. A.]

Befolkningsrörelsen: åren 1911—1937; översikt för 1901—1910; 1911—1920; 1921—1930. [Litt. A.]

Ut- och invandring: åren 1911—1938. [Litt. A.]

Dödsorsaker: åren 1911—1937.

Dödlighets- och livslängdstabeller för årtiondena 1901—1910; 1911—1920; 1921—1930.

Hälsa- och sjukvård.

Allmän hälsa- och sjukvård, av medicinalstyrelsen: åren 1911—1938. [Litt. K.]

Det civila veterinärväsendet, av medicinalstyrelsen: åren 1916—1938.

Sinnessjukvården i riket, av medicinalstyrelsen: åren 1911—1938. [Litt. K.]

Hälsa- och sjukvård vid armén, av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse: åren 1911—1930.

Hälsa- och sjukvård vid armén samt flygvapnet, av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse och flygstyrelsen: åren 1931—1936 (betr. flygvapnet i årg. 1931 även uppg. för tiden $\frac{1}{7}$ 1926— $\frac{31}{12}$ 1930).

Hälsa- och sjukvård vid armén och flygvapnet samt veterinärvård vid armén, av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse, chefen för flygvapnet och överfältveterinären: åren 1937—1939.

Hälsa- och sjukvården vid marinen, av marinöverläkaren: åren 1911/1912—1939.

Fast egendom, av statistiska centralbyrån: år 1910.

Lantmåteri, av lantmåteristyrelsen: åren 1911—1939. [Litt. O.]

Jordbruk med binärningar, av statistiska centralbyrån.

Jordbruk och boskapskötsel: åren 1913—1937. [Litt. N.]

Årsväxten, preliminär redogörelse: åren 1911—1940. [Litt. N.]

Mejerihantering: åren 1913—1938.

Fiske: åren 1914—1938.

Jordbruksräkningen: åren 1927, 1932 och 1937.

Skogslushållning, av domänstyrelsen.

Kungl. domänstyrelsens förvaltning: åren 1911—1921. [Litt. Q.]

Domänverket: åren 1922—1939.

Industri och bergshantering, av kommerskollegium.

Industri: åren 1911—1938. [Litt. D.]

Bergshantering: åren 1911—1939. [Litt. C.]

Textil- och beklädnadsindustrien, specialundersökning (utgiv. 1914).

Läder-, hår- och gummivaruindustrien, specialundersökning (utgiv. 1915).

Sveriges bergshantering år 1913, specialundersökning.

Sveriges monterade vattenkraft, specialundersökning (utgiv. 1919).

Sveriges utbyggda vattenkraft år 1930, specialundersökning.

Handel, av kommerskollegium: åren 1911—1939. [Litt. F.]

Sjöfart, av kommerskollegium: åren 1911—1938. [Litt. E.]

Lotsverket, av lotsstyrelsen: åren 1911—1938. [Litt. T.]

Allmänna väg- och vattenbyggnader, av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: åren 1911—1939.

[Litt. S.]

Järnvägar, av järnvägsstyrelsen.

Statens järnvägar: åren 1911—1939. [Litt. L.]

Bihang: Vagnslastgodstrafiken å statens järnvägar: åren 1913, 1916, 1919, 1924, 1929, 1934, 1937. [Litt. L.]

Allmän järnvägsstatistik: åren 1911—1939. [Litt. L.]

Postverket, av generalpoststyrelsen: åren 1911—1939. [Litt. M.]

Telefon och telegraf, av telegrafstyrelsen: åren 1911—1939. [Litt. I.]

Statens vattenfallsverk, av vattenfallsstyrelsen: åren 1920—1939.

Sparbanker.

Postsparbanken, av styrelsen för postsparbanken: åren 1911—1922. [Litt. Y: II.] (Seriens fortsättning ingår i Postverket).

Allmän sparbanksstatistik, av statistiska centralbyrån: åren 1911—1938. [Litt. Y: I.]

Försäkringsväsen.

Kungl. pensionsstyrelsen, av styrelsen: åren 1915—1917.

Allmänna pensionsförsäkringen, av pensionsstyrelsen: åren 1918—1936.

Folkpensioneringen: åren 1937—1938. [Forts. på Allmänna pensionsförsäkringen.]

Riksförsäkringsanstalten, av anstalten: åren 1911—1939.

Registrerade sjukkassor, av socialstyrelsen: åren 1911—1930.

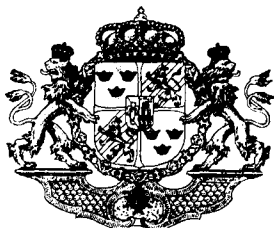
Erkända sjukkassor, av pensionsstyrelsen: år 1938.

Enskilda försäkringsanstalter, av försäkringsinspektionen: åren 1912—1939.

Stiftelser, av statistiska centralbyrån: år 1910.

STATISTISKA MEDDELANDE

SER. A. BAND V: 8.

DEN ANIMALISKA
PRODUKTIONEN

ÅR 1937/1938

AV

STATISTISKA CENTRALBYRÅN

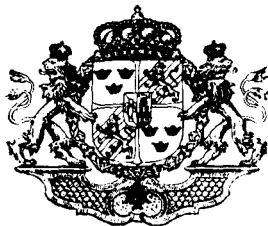
STOCKHOLM 1941

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

410696

COMMUNICATIONS STATISTIQUES

SÉR. A. VOL. V: 8.

ENQUÊTE
SUR LA PRODUCTION
ANIMALE
EN 1937/1938

PAR

LE BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE

Statistiska meddelanden. Ser. A
digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2009.
[urn:nbn:se:scb-smsra-0508_](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:se:scb-smsra-0508_)

Till KONUNGEN.

Statistiska centralbyrån får härmed överlämna en redogörelse för den genom Kungl. kungörelsen den 29 april 1938 anbefallda undersökningen angående den animaliska produktionens storlek i landet under året 1 juli 1937—30 juni 1938.

Stockholm den 31 mars 1941.

Underdånigst

ERNST HÖIJER.

OTTO GRÖNLUND.

Innehållsförteckning.

<i>Text.</i>	Sid.
I. Undersökningens planläggning	1
II. Materialets omfattning och beskaffenhet	3
III. Antal slaktade djur	8
IV. Djurens slaktvikt	14
V. Köttproduktion	16
VI. Försålda smågrisar	19
VII. Mjölproduktion och mjölkförsäljning	20
VIII. Äggproduktion och äggförsäljning	26
IX. Sammanfattning. Omräkning till kalorier	28
<i>Tabeller.</i>	
Tab. 1. Åkerareal, antal slaktade djur samt animal produktion vid undersökta brukningsdelar under året $\frac{1}{7}$ 1937— $\frac{30}{100}$ % 1938	32
2. Beräknad produktion av kött, mjölk och ägg, försålda grisar samt försålda kvantiteter av mjölk, smör och ägg, länsvis och inom större riksområden, under året $\frac{1}{7}$ 1937— $\frac{30}{100}$ % 1938	40
3. Beräknad produktion av kött av slaktade djur av olika slag i hela riket och inom större riksområden under året $\frac{1}{7}$ 1937— $\frac{30}{100}$ % 1938.	42
4. Beräknad produktion av kött av slaktade djur av olika slag vid brukningsdelar av olika storlek i hela riket under året $\frac{1}{7}$ 1937— $\frac{30}{100}$ % 1938	44
5. Beräknad produktion, i ton, av kött av slaktade djur, inom olika storleksgrupper av brukningsdelar, under året $\frac{1}{7}$ 1937— $\frac{30}{100}$ % 1938	46
6. Beräknad produktion av mjölk och ägg, inom olika storleksgrupper av brukningsdelar, under året $\frac{1}{7}$ 1937— $\frac{30}{100}$ % 1938	47
7. Årsproduktion av kött, mjölk och ägg, uttryckt i miljoner kalorier, under året $\frac{1}{7}$ 1937— $\frac{30}{100}$ % 1938	48
Bilagor A—B	49

Table des matières.

<i>Texte.</i>	Pages
I. Plan de l'enquête	1
II. Etendue et nature des renseignements	3
III. Nombre d'animaux abattus	8
IV. Poids d'abatage des animaux	14
V. Production de viande	16
VI. Porcelets vendus	19
VII. Production et vente de lait	20
VIII. Production et vente d'œufs	26
IX. Résumé. Evaluation en calories	28

Tableaux.

Pages

Tabl. 1. Superficie des terres labourables, nombre d'animaux abattus et production animale dans les exploitations agricoles examinées, du 1/7 1937 au 30/6 1938	32
> 2. Production évaluée de viande, de lait et d'œufs, porcs vendus et quantités vendues de lait, de beurre et d'œufs, par département, et dans certaines grandes parties du pays, du 1/7 1937 au 30/6 1938	40
> 3. Production évaluée de viande d'animaux abattus de différentes espèces, dans le royaume entier et dans certaines grandes parties du pays, du 1/7 1937 au 30/6 1938	42
> 4. Production évaluée de viande d'animaux abattus de différentes espèces, dans les différents groupes de grandeur des exploitations agricoles dans le royaume entier, du 1/7 1937 au 30/6 1938	44
» 5. Production évaluée, en tonnes, de viande d'animaux abattus dans les différents groupes de grandeur des exploitations agricoles, du 1/7 1937 au 30/6 1938	46
> 6. Production évaluée de lait et d'œufs, dans les différents groupes de grandeur des exploitations agricoles, du 1/7 1937 au 30/6 1938	47
> 7. Production annuelle de viande, de lait et d'œufs, évaluée en millions de calories, du 1/7 1937 au 30/6 1938	48
Appendices A—B	49

Résumé de l'enquête sur la production animale en 1937/1938.

La statistique agricole officielle de la Suède présente annuellement des données relativement complètes sur la récolte, mais a manqué, jusqu'ici, de données complètes sur l'étendue de la production animale. Ainsi, on a manqué de données sur le rendement des animaux domestiques en viande et en œufs comme sur la part de la production de lait qui n'a pas passé par les laiteries. Dans son programme pour le recensement agricole mondial de 1940, l'Institut International d'Agriculture de Rome avait recommandé de chercher à obtenir, à cette occasion ou par enquêtes spéciales, des données aussi complètes que possible sur la production des denrées d'origine animale.

Lors de la présente enquête, en 1938, des données de ce genre furent recueillies en même temps que les données pour le recensement agricole représentatif qui, conformément aux prescriptions en vigueur est annuellement effectué au mois de juillet. De l'enquête, laquelle comprenait un dixième des exploitations agricoles de plus de 2 hectares, certaines parties du Norrland, peu importantes au point de vue agricole, ont été exclues. A l'aide des renseignements des exploitations examinées, on a établi certains chiffres relatifs portant sur la pourcentage et le poids moyen d'abatage pour les différentes espèces d'animaux, la production de lait par vache, la production d'œufs par poule, etc. Après avoir comparé ces chiffres avec les nombres d'animaux correspondants, dans le même territoire examiné, selon le recensement agricole général de 1937, on a procédé à une évaluation de l'étendue de la production animale dans le pays, pendant l'année du 1 juillet 1937 au 30 juin 1938 (soit le dernier exercice).

La production de viande provenant d'abatage (y compris celle de porc) dans tout le pays est évaluée à 239 334 tonnes, dont 5 772 tonnes de viande de cheval, 101 981 tonnes de viande de bovins, 2 813 tonnes de viande de mouton et 128 768 tonnes de viande de porc. Quant à la production de viande par rapport aux terres labourables elle s'élevait à 64·1 kilos en moyenne par hectare. Dans les exploitations petites, la production par hectare était la plus élevée et allait ensuite en diminuant d'une manière régulière et presque constante dans les exploitations moyennes ou grandes. — On a évalué le nombre des porcs au-dessous de 3 mois, vendus dans un but autre que l'abatage. Ce nombre était de 1 260 964.

La production de lait s'élevait, pour tout le pays, à 4 864 000 tonnes et la quantité de lait par vache à 2 531 kilos. Par rapport à la surface des terres labourables, la moyenne de la production de lait était, pour le pays entier, de 1 304 kilos par hectare. Dans les petites exploitations, la production de lait par hectare des terres labourables était sensiblement plus élevée que dans les grandes exploitations en raison du nombre supérieur de vaches par hectare des petites exploitations.

On a également évalué les quantités du lait vendues par les propriétés rurales dans tout le pays, pendant l'année de l'examen, qui se sont élevées à 3 528 000 tonnes ou 73 % de toute la production de lait. Dans la quantité totale vendue, mentionnée ci-dessus, la part du lait passée par les laiteries est évaluée à 81 %, le reste ayant été vendu par les producteurs aux laitiers ou directement aux consommateurs. — Enfin, on a procédé à une évaluation des quantités vendues par les propriétés rurales de soi-disant »landssmör», c'est-à-dire de beurre non fabriqué aux laiteries. Dans tout le pays, 9 600 tonnes du beurre de cette espèce ont été vendues pendant l'année de l'examen, ce qui correspond à 13 % de la quantité produite par toutes les laiteries du pays pendant le même temps.

La production totale d'œufs est évaluée à 802 760 000, correspondant au poids à 47 363 tonnes. La production d'œufs par poule s'élevait en moyenne, pour tout le pays, à 112 œufs par an. Le nombre d'œufs par rapport aux terres labourables était de 13 kilos en moyenne par hectare. Les quantités d'œufs vendues par les propriétés rurales sont évaluées à 566 220 000 ou 71 % de la production totale d'œufs.

I. Undersökningens planläggning.

I skrivelse den 10 mars 1938 till Kungl. Maj:t gjorde statistiska centralbyrån framställning om anslag av statsmedel för införskaffande under år 1938 av vissa uppgifter om den animaliska produktionens storlek i landet. I sagda skrivelse anfördes bl. a. följande. Medan den officiella jordbruksstatistiken i vårt land för varje år lämnar jämförelsevis fullständiga uppgifter om skörden, innehåller samma källa endast ofullständiga uppgifter om den *animaliska produktionens* storlek. Genom husdjursräkningarna erhållas visserligen uppgifter om det vid tidpunkten för varje räkning förefintliga antalet husdjur av olika slag, men upplysning om kreatursstammens avkastning saknas. I mejeristatistiken ingå uppgifter om den totala kvantiteten vid mejerierna invägd mjölk och grädde, men om mjölkproduktionen i dess helhet saknas fullständiga upplysningar. Likaså saknas fullständiga uppgifter om äggproduktionen i landet.

En undersökning av den animaliska produktionens storlek i landet i förut nämnda avseenden verkställdes under åren 1924—1928 på bekostnad av lantbruksakademien. Resultatet därav har offentliggjorts i »Meddelanden från kungl. lantbruksakademiens ekonomiska avdelning nr:is 14 och 19», Stockholm 1925 och 1931. Denna undersökning omfattade, utom de slaktade husdjuren samt mjölk- och äggproduktionen under undersökningsåret, jämväl fullständiga uppgifter om djurens tillkomst och avgång under året. Sålunda redovisades å ena sidan antalet födda och inköpta djur och å andra sidan antalet djur, vilka sålts som livdjur, självdött eller nedslaktats som odugliga till föda. En ny liknande undersökning ansågs vara av behovet påkallad, vilken emellertid föreslogs skola göras något mindre omfattande än den tidigare verkställda, vilket torde framgå av vad här nedan sägs.

I sitt program för världs jordbruksräkningen år 1940 framhöll internationella lantbruksinstitutet i Rom, att en ansträngning borde göras för att vid nämnda jordbruksräkning erhålla så fullständiga uppgifter som möjligt om den animaliska produktionen. Alla länder uppmanades att söka få till stånd en undersökning härutinnan, särskilt med hänsyn till mjölk- och äggproduktionen samt produktionen av kött och fläsk. För införskaffande av uppgifter om kött- och fläskproduktionen anbefalldes institutet särskilda undersökningar vid sidan av den allmänna jordbruksräkningen, varvid varje land borde tillämpa den metod, som för landet i fråga syntes mest ändamålsenlig. Beträffande åter uppgifterna om mjölk- och äggproduktionen föreslogs, att desamma, där så befunnnes lämpligt, skulle insamlas i direkt samband med nyssnämnda räkning.

Vid de allmänna jordbruksräkningarna i vårt land ha insamlats uppgifter om antalet husdjur av olika slag, men däremot inga uppgifter om den animaliska produktionen överhuvudtaget. En undersökning av sistnämnda slag,

i huvudsaklig överensstämmelse med internationella lantbruksinstitutets förslag, ansågs utgöra ett värdefullt komplement till de uppgifter, som insamlats vid 1937 års jordbruksräkning. På grund härav framlade centralbyrån här nedan angivna förslag angående införskaffande under år 1938 av vissa uppgifter rörande den animaliska produktionens storlek i vårt land.

Enligt Kungl. Maj:ts reglemente den 16 maj 1930 angående insamlande av årliga uppgifter till rikets officiella jordbruksstatistik 3 § skola senast den 15 juli varje år hushållningssällskaps sockenavdelningar, en var för sitt område, från omkring en tiondel av samtliga brukningsdelar med mera än 2 hektar åker införskaffa och till hushållningssällskapet insända uppgifter angående åkerjordens användning och kreaturens antal, dock att hushållningssällskap må, där så befinnes lämpligt, vid införskaffandet av sistnämnda uppgifter i stället för sockenavdelningarna anlita hos dem anställda vandringssättare eller andra underlydande organ.

Det syntes centralbyrån vara lämpligt att på samma sätt, som härövan angivits, och med användande av den representativa undersökningsmetoden insamla uppgifter angående dels husdjur, som under det senast förflutna året (eller senaste räkenskapsår) slaktats vid gårdarna eller därifrån sålts till slakt, dels även den totala mjölk- och äggproduktionen vid de undersökta brukningsdelarna. Med stöd av det sålunda insamlade representativa materialet borde sedan uträknas relationstal, vilka därefter skulle användas för att, med utgångspunkt från det totala kreatursbeståndet enligt jordbruksräkningen 1937, uträkna den animala produktionen i angivna avseenden inom hela det undersökta området.

För denna representativa undersökning angående den animala produktionen inom landet erfordrades — förutom medel för utförande av arbetet inom centralbyrån — ett anslag av statsmedel, i och för ersättning till hushållningssällskapen för deras besvär med uppgifternas införskaffande, granskning och komplettering. Sådan ersättning ansågs bära utgå med 50 öre för varje fullständigt ifylld blankett, vilket belopp skulle utbetalas till sällskapen, sedan materialet insänts till centralbyrån och granskats därstädes. Bearbetning av primärmaterialet skulle ske inom centralbyrån, varefter resultatet av undersökningen angående den animala produktionen borde offentliggöras.

I angivna utlåtanden tillstyrkte lantbruksstyrelsen och statens jordbruksnämnd i huvudsak centralbyråns förslag. Statens jordbruksnämnd önskade emellertid viss utvidgning av det föreslagna programmet för undersökningen. Den ansåg det vara betydelsefullt att även erhålla vissa uppgifter rörande de myckenheter jordbruksalster av animaliskt ursprung, som försålts under undersökningsåret. Nämnden ifrågasatte därför, att, utöver vad centralbyrån föreslagit, uppgifter skulle infordras rörande de kvantiteter mjölk, smör och ägg, som av producent saluförts. Den ansåg även önskvärt, att uppgifter samtidigt insamlades om antalet av producent till annat än slakt försålda grisar under tre månader.

Den 29 april 1938 utfärdade Kungl. Maj:t en kungörelse, nr 148, angående insamlande under sagda år av vissa ytterligare uppgifter till rikets officiella

jordbruksstatistik. Innehållet i denna kungörelse överensstämde i huvudsak med centralbyråns förslag, med det av statens jordbruksnämnd gjorda tillägget angående de uppgifter, som vid undersökningen borde insamlas (se bilaga B, sid. 51). För avgivande av de för undersökningen erforderliga uppgifterna fastställde statistiska centralbyrån och lantbruksstyrelsen gemensamt ett formulär (Jordbruksstatistik, blankett 4), varå även övriga uppgifter till 1938 års representativa jordbruksräkning skulle meddelas (se bilaga A, sid. 49). I brev till statskontoret den 29 april 1938 anvisade Kungl. Maj:t ett belopp av högst 32 000 kr till bestridande av kostnaderna för insamlande av ifrågakarande uppgifter angående den animala produktionens omfattning och dessa uppgifters bearbetning, vilket belopp ställdes till statistiska centralbyråns förfogande. Av beloppet skulle högst 16 000 kr. utgå till hushållningssällskapen såsom ersättning för deras besvär med uppgifternas införskaffande och granskning.

II. Materialets omfattning och beskaffenhet.

Med stöd av medgivandet i 4 § i reglementet den 16 maj 1930 angående insamlande av årliga uppgifter till rikets officiella jordbruksstatistik, vilket stadgande varit tillämpligt jämväl i fråga om uppgifterna om den animala produktionen, hade statistiska centralbyrån och lantbruksstyrelsen från undersökningen undantagit städer och köpingar i hela landet, norra Värmland, fjällbygden i Kopparbergs län, inlandet i Gävleborgs län, silurområdet i Västernorrlands län, fjällbygden i Jämtlands län samt inlandet i Västerbottens och Norrbottens län. Den representativa jordbruksräkningen år 1938, liksom den i samband därmed företagna undersökningen om den animala produktionens storlek, omfattade hela återstoden av riket.

Inom de undersökta delarna av riket inkommo inalles uppgifter från 31 068 brukningsdelar med över 2 hektar åker. Av dessa uppgifter måste 1 503 eller 4·8 % därav av olika anledningar helt kasseras. Till användning vid undersökningen överhuvud taget kommo sålunda uppgifter från 29 565 dylika brukningsdelar med en sammanlagd åkerareal om 625 781 hektar. De insända uppgifterna voro emellertid så bristfälliga, att icke mindre än en femtedel av alla inkomna uppgifter måste återsändas till hushållningssällskapen för att genom dessas försorg kompletteras eller rättas. Att märka är emellertid, att nyssnämnda antal till användning komna uppgifter lågo till grund vid beräkningen av kött- och mjölkproduktionen. Vid beräkningen av äggproduktionen åter kommo endast 18 138 uppgifter, utgörande 58·4 % av hela antalet inkomna uppgifter, till användning.

De till användning komna brukningsdelarna utgjorde i förhållande till samtliga brukningsdelar med mera än 2 hektar åker inom de av undersökningen berörda delarna av landet, i fråga om beräkningen av kött- och mjölkproduktionen, 10·0 % av deras antal och 17·7 % av deras åkerareal men, i fråga om be-

räkningen av äggproduktionen, endast 6·2 % av deras antal och 10·8 % av deras åkerareal. Av hela åkerarealen inom samma områden utgjorde de vid beräkningen av kött- och mjölkproduktionen använda brukningsdelarnas åkerareal 17·1 % och de vid beräkningen av äggproduktionen använda brukningsdelarnas åkerareal 10·5 %. Till belysning av det vid undersökningen erhållna materialets omfattning och fullständighet meddelas i tab. A uppgifter för de av undersökningen berörda delarna av landet, länsvis, angående dels de redovisade brukningsdelarnas hela antal, dels de av dem till användning vid undersökningen komna brukningsdelarnas antal och sammanlagda åkerareal och i jämförelse därmed motsvarande uppgifter för samtliga brukningsdelar med mera än 2 hektar åker inom samma områden.

För att undersökningen skall bliva så representativ som möjligt erfordras, att uppgifter föreliggas från både stora och små brukningsdelar i den rätta proportionen. I efterföljande tablå angivas åkerarealens procentuella fördelning samt medelareal av åker dels för de undersökta och dels för samtliga brukningsdelar med mer än 2 hektar åker inom det undersökta området:

Storleksgrupper av brukningsdelar (med mer än 2 ha åker)	Åkerarealens fördelning vid		Medelareal av åker vid	
	undersökta brukningsdelar	samtliga brukningsdelar inom det undersökta området	undersökta brukningsdelar	samtliga brukningsdelar inom det undersökta området
	%	%	ha	ha
2— 5 ha	2·9	10·8	3·85	3·66
5— 10 "	11·3	20·1	7·72	7·50
10— 20 "	18·3	24·3	14·68	14·30
20— 30 "	12·3	12·2	25·12	24·63
30— 50 "	15·5	11·9	39·27	38·44
50—100 "	17·0	9·8	70·28	68·39
över 100 "	22·7	10·9	171·77	167·10
Samtliga	100·0	100·0	21·17	11·98

. Denna jämförelse visar, att inom det insamlade materialet de större gårdarna äro åtskilligt överrepresenterade, medan förhållandet är det motsatta i fråga om de mindre brukningsdelarna. Till följd härav är medelarealen av åker avsevärt större vid de undersökta än vid samtliga brukningsdelar, var emot inom varje särskild storleksgrupp samma medelareal är mera överensstämmande. Då kreatursskötseln har väsentligt olika omfattning vid det större och mindre jordbruket, kan detta förhållande icke undgå att inverka på de relationstal, som uträknats på grundval av de insamlade uppgifterna. Härtill kommer, att vid denna undersökning alla uppgifter saknas om de allra minsta brukningsdelarna, med högst 2 ha åker. Då det gällt att beräkna den animaliska produktionens storlek vid samtliga brukningsdelar, har man sökt undvika olägenheterna av den olikformiga storleksfördelningen genom att först uträkna produktionens relativa och absoluta storlek inom varje särskild storleksgrupp och därefter sammanfatta de erhållna talen till medeltal och summor för samtliga brukningsdelar. För brukningsdelar om högst 2 ha åker har man därvid varit tvungen att använda samma relationstal som för närmast högre storleksgrupp.

Den grundläggande faktorn för den animaliska produktionens storlek är an-

Tab. A. Vid undersökningen redovisade och till användning komna brukningsdelar.

L ä n	Redo- visade	Därav till användning komna vid beräkning av				Samtliga brukningsdelar med mera än 2 ha åker		Använda i % av samtliga vid beräkningen av			
		kött- och mjölk- produktionen		äggproduk- tionen		Antal	Åkerareal, ha	kött- och mjölk- produktionen		äggproduk- tionen	
	Antal	Åker- areal, ha	Antal	Åker- areal, ha	Antal			Åker- areal, ha	Antal	Åker- areal, ha	Antal
Stockholms län och stad	894	819	30 927	379	13 067	7 871	153 348	10.4	20.2	4.8	8.5
Uppsala län	655	599	22 958	374	13 279	6 632	152 029	9.0	15.1	5.6	8.7
Södermanlands län	969	900	49 244	605	26 314	8 415	175 096	10.7	28.1	7.2	15.0
Östergötlands län	1 477	1 387	56 536	996	37 861	12 532	245 065	11.1	23.1	7.9	15.4
Jönköpings län	1 710	1 686	20 916	1 203	13 491	15 716	130 636	10.7	16.0	7.7	10.3
Kronobergs län	981	950	8 945	631	5 626	13 342	94 104	7.1	9.5	4.7	6.0
Kalmar län	1 512	1 445	25 455	882	15 619	13 445	185 037	10.7	13.8	6.6	8.4
Gotlands län	707	695	14 792	623	12 882	5 551	81 631	12.5	18.1	11.2	15.8
Blekinge län	534	525	10 668	452	8 324	6 014	58 929	8.7	18.1	7.5	14.1
Kristianstads län	1 936	1 853	39 780	1 472	30 635	17 985	230 158	10.3	17.3	8.2	13.3
Malmöhus län	1 947	1 868	77 481	1 428	50 879	16 916	329 510	11.0	23.5	8.4	15.4
Hallands län	1 011	977	19 491	729	12 686	11 363	141 570	8.6	13.8	6.4	9.0
Göteborgs och Bohus län	1 213	1 169	13 677	876	10 129	10 591	88 472	11.0	15.5	8.3	11.4
Älvsborgs län	2 594	2 501	33 715	1 704	22 995	22 557	199 743	11.1	16.9	7.6	11.5
Skaraborgs län	2 013	1 947	55 320	1 459	37 680	21 463	317 028	9.1	17.4	6.8	11.9
Värmlands län	2 060	1 991	33 327	1 255	20 979	16 599	166 633	12.0	20.0	7.6	12.6
Örebro län	1 347	1 205	30 890	615	16 382	11 026	151 418	10.9	20.4	5.6	10.8
Västmanlands län	807	746	28 851	436	16 351	7 190	161 060	10.4	17.9	6.1	10.2
Kopparbergs län	1 082	1 039	10 362	249	3 020	12 863	96 872	8.1	10.7	1.9	3.1
Gävleborgs län	1 206	1 173	12 104	444	4 399	10 948	96 049	10.7	12.6	4.1	4.6
Västernorrlands län	1 333	1 297	9 653	662	4 911	14 758	86 573	8.8	11.2	4.5	5.7
Jämtlands län	765	749	6 018	344	2 932	7 336	48 510	10.2	12.4	4.7	6.0
Västerbottens län	1 482	1 324	8 479	239	1 680	14 831	91 603	8.3	9.3	1.6	1.8
Norrbottnens län	833	820	6 192	81	654	8 825	51 680	9.3	12.0	0.9	1.3
Hela riket	31 068	29 565	625 781	18 188	882 775	294 769	3 532 754	10.0	17.7	6.2	10.8

Anm. Vid undersökningen ha följande områden icke medtagits: Norra Värmland, fjällbygden i Kopparbergs län, inlandet i Gävleborgs län, silurområdet i Västernorrlands län, fjällbygden i Jämtlands län samt inlandet i Västerbottens och Norrbottens län. Dessa områden ha på grund härav ej heller medtagits i ovanstående uppgifter från sagda län om samtliga brukningsdelar med mer än 2 ha åker.

talet djur av olika slag. I efterföljande tablå belyses kreatursstammens storlek vid de undersökta brukningsdelarna och vid samtliga brukningsdelar med mer än 2 ha åker inom det undersökta området enligt 1937 års allmänna jordbruksräkning. Vid sidan därav är för varje djurslag angivet, i procent, huru stor del det undersökta antalet utgör av hela beståndet.

	Antal husdjur		
	vid under- sökta bruk- ningsdelar	vid samtliga brukningsdelar med mer än 2 ha åker inom det undersökta området	De förra i % av de senare
Hästar, 3 år o. däröver	74 557	485 482	15·4
Unghästar och föl	25 224	112 181	22·5
<i>Summa hästar</i>	99 781	597 663	16·7
Oxar	584	8 631	6·8
Tjurar	10 224	26 995	37·9
Kor	279 632	1 714 920	16·3
Ungnöt och kalvar	197 476	960 515	20·6
<i>Summa nötkreatur</i>	487 916	2 711 061	18·0
Baggar och tackor	26 015	184 840	14·1
Ungfår och lamm	25 289	112 453	22·5
<i>Summa får och lamm</i>	51 304	297 293	17·3
Svin och grisar	200 974	1 285 440	15·6

De ovan angivna procenttalen för förhållandet mellan antalet djur av där angivna huvudslag, för vilka uppgifter erhållits vid förevarande undersökning, och hela djurbeståndet inom det undersökta området växla mellan 18·0 % för nötkreatur och 15·6 % för svin. Det är en till sitt absoluta antal betydande kreatursstam, varom uppgifter insamlats, och samtliga kreaturslag äro så talrikt företrädade, att materialet bör kunna erbjuda en jämförelsevis säker utgångspunkt för de följande beräkningarna.

För undersökningens resultat är det av den största betydelse, att uppgifterna härstamma icke endast ifrån de bättre skötta gårdarna, från vilka det i de flesta fall torde vara lättast att få alla erforderliga upplysningar, utan att även det mindre rationellt skötta jordbruket med dess svagare och mindre produktiva kreatursbesättningar är representerat i ungefär samma omfattning som i verkligheten. Ett mått på det insamlade materialets representativitet i detta avseende erhålles av den i efterföljande tab. B verkställda jämförelsen mellan det relativa antalet kreatur vid å ena sidan de undersökta brukningsdelarna och å andra sidan samtliga brukningsdelar med mer än 2 ha åker i det undersökta området enligt 1937 års allmänna jordbruksräkning. I någon mån förryckes dock jämförelsen därav, att uppgifterna icke avse samma tidpunkt, i det att för den föreliggande undersökningen uppgifterna insamlades under juli månad år 1938, varemot jordbruksräkningens uppgifter angiva kreatursbeståndet den 15 september 1937.

På grund av den förut påpekade olika storleksfördelningen för å ena sidan de undersökta och å andra sidan samtliga brukningsdelar bör i omnämnda tabell jämförelse icke göras mellan genomsnittstalen för alla storleksgrupper

Tab. B. Antal husdjur på 100 ha åker vid undersökta och vid samtliga brukningsdelar

Storleksgrupper av brukningsdelar (med mera än 2 ha åker)	Hästar	Nötkreatur	Därav kor	Får	Svin
<i>A. Vid undersökta brukningsdelar, i juli 1938.</i>					
2— 5 ha	23·7	135·8	91·9	19·4	42·7
5— 10 »	22·6	108·3	69·5	15·8	42·2
10— 20 »	20·2	88·7	53·5	11·7	42·7
20— 30 »	18·2	77·2	43·5	9·1	41·0
30— 50 »	15·7	70·6	38·2	4·8	33·8
50—100 »	12·1	64·6	34·2	4·1	22·2
över 100 »	10·1	62·3	32·1	5·1	18·6
Samtliga	15·9	78·0	44·7	8·2	32·1
<i>B. Vid samtliga brukningsdelar, 15 sept. 1937.</i>					
2— 5 ha	18·9	107·4	77·5	13·5	44·6
5— 10 »	20·4	90·5	61·8	12·3	42·5
10— 20 »	18·8	76·7	48·8	8·8	41·3
20— 30 »	17·2	68·6	40·6	6·4	36·4
30— 50 »	15·1	63·8	36·0	5·1	31·4
50—100 »	12·0	59·2	32·6	3·8	22·2
över 100 »	10·3	60·1	31·7	5·4	24·2
Samtliga	16·9	76·7	48·5	8·4	36·4

tillsammans, utan mellan talen för varje särskild storleksgrupp. En dylik jämförelse visar i fråga om hästar en ganska god överensstämmelse mellan kreatursbeståndet vid de undersökta och vid samtliga brukningsdelar. I fråga om kor och får är överensstämmelsen rätt god inom de högre och högsta storleksgrupperna, men betydligt sämre inom de lägre. I fråga om svin är, trots den olika tidpunkten för de båda räkningarna, överensstämmelsen även ganska god inom flertalet storleksgrupper.

Ett annat prov på materialets representativitet är anställt i nedanstående tablå, som anger antalet ungdjur av olika slag i förhållande till de vuxna djurens antal inom samma djurslag.

Storleksgrupper	Antal unghästar och föl på 100 hästar, 3 år och däröver	Antal ungnöt och kalvar på 100 kor	Antal gödsvin och grisar per avelssvin
<i>A. Vid undersökta brukningsdelar, i juli 1938:</i>			
2— 5 ha	13·1	46·8	11·5
5— 10 »	24·6	54·0	7·1
10— 20 »	32·9	62·6	5·8
20— 30 »	40·3	72·1	5·8
30— 50 »	41·0	78·9	6·0
50—100 »	39·0	83·6	6·4
över 100 »	36·1	89·8	6·6
Samtliga	33·8	70·6	6·3
<i>B. Vid samtliga brukningsdelar, 15 september 1937:</i>			
2— 5 ha	8·0	37·6	16·5
5— 10 »	16·4	45·3	9·2
10— 20 »	25·5	55·5	7·2
20— 30 »	32·1	66·0	6·7
30— 50 »	33·6	72·9	6·7
50—100 »	32·9	77·2	7·4
över 100 »	30·4	86·1	9·2
Samtliga	23·1	56·0	8·3

De båda materialen från å ena sidan de undersökta brukningsdelarna och å andra sidan 1937 års jordbruksräkning inom det undersökta området giva vid handen, att relativa antalet ungdjur i fråga om hästar och nötkreatur genomgående är högre vid undersökta än vid samtliga brukningsdelar. Även om man håller sig till de särskilda storleksgrupperna, synas sålunda de brukningsdelar, som framförallt ägna sig åt ungdjursuppfödning i fråga om dessa djurslag, ha blivit överrepresenterade vid undersökningen. I fråga om svin däremot förekomma lägre tal vid undersökta än vid samtliga brukningsdelar, vilka avvikelser torde finna sin förklaring av den olika tidpunkten för uppgifternas insamlande.

III. Antal slaktade djur.

Å blanketterna ha meddelats uppgifter om antalet under undersökningsåret eller senaste räkenskapsår slaktade djur av olika slag, varvid skillnad gjorts mellan djur, som slaktats vid gårdarna, och djur, som sålts till slakt. Uppgifterna härom för de undersökta brukningsdelarna återgivas i sammandrag för hela riket och särskilt för slättbygder och skogsbygder i södra och mellersta Sverige samt i norra Sverige i tab. 1. I denna tabell äro de undersökta brukningsdelarna och deras åkerareal fördelade på olika storleksgrupper. Utom om antalet slaktade djur lämnas även uppgifter om hela antalet djur av olika slag i juli 1938 samt om den beräknade köttproduktionen av de slaktade djuren. Genom att sammanställa antalet slaktade djur av olika slag vid de undersökta gårdarna med hela motsvarande djurantalet där, har slaktprocenten uträknats för de särskilda slagen av djur. Därefter har den beräknade hela köttproduktionen vid de undersökta gårdarna dividerats med antalet slaktade djur av olika slag, varigenom uppgifter erhållits om medelslaktvikten för olika slag av djur. Med utgångspunkt från hela djurantalet i landet enligt 1937 års jordbruksräkning och den beräknade slaktprocenten för varje särskilt slag av djur har därpå hela antalet under undersökningsåret slaktade djur i landet beräknats. Slutligen har hela köttproduktionen i landet uträknats med hjälp av den tidigare fastställda medelslaktvikten för de slaktade djuren vid de undersökta brukningsdelarna. Härom se under avd. V här nedan.

I tab. 3 ingå uppgifter om hela djurbeståndet i september 1937, antal slaktade djur samt hela köttproduktionen inom riket i dess helhet och inom vissa större riksområden.

Hästar. Vid uppgifternas insamlande fördelades hästarna på två åldersgrupper, nämligen vuxna hästar, vid 3 år och däröver, samt unghästar och föl. Antal slaktade hästar under undersökningsåret framgår av omstående tablå:¹⁾

¹⁾ Enligt medicinalstyrelsens årliga berättelse om det civila veterinärväsendet utgjorde antalet veterinärbesiktigade hästkroppar år 1937 27 826 och år 1938 33 428 eller i medeltal för dessa år 30 627, medan här ovan antalet slaktade hästar beräknats till endast 19 497. Skillnaden synes betydande, men måhända kan, bortsett från möjligen föreliggande dubbelräkningar i besiktningstatistiken, den omständigheten, att det insamlade materialet vid denna undersökning endast omfattat jordbruksföretag med mer än 2 hektar åker, ha lett till, att slaktprocenten för hästar, trots den ökning, som synes ha inträtt i jämförelse med tidigare resultat, beräknats för lågt.

	Antal hästar 1 ⁵ / ₁₀₀ 1937	Slakt- procent	Antal slaktade djur
Hästar, 3 år och däröver	519 173	3·6	18 716
Unghästar och föl	114 103	0·7	781

Hästarnas uppgift är i första rummet att tjäna som dragare, och de hållas alltså icke för köttproduktionens skull. Därför är procenten slaktade hästar ganska låg. Bland hästar över 3 år uppgick densamma till 3·6 % och bland unghästar och föl till endast 0·7 %. Slaktprocenten för hästar vid brukningsdelar av olika storlek i riket framgår av nedanstående tablå:

Storleksgrupper	%	Storleksgrupper	%
— 2 ha	(2·6)	20— 30 ha	3·0
2— 5 »	2·7	30— 50 »	3·1
5—10 »	3·0	50—100 »	3·6
10—20 »	3·0	över 100 »	4·6
		Samtliga	3·1

Slaktprocenten för hästar varierar ej mycket vid brukningsdelar av olika storlek, men är dock i stort sett i stigande från de lägre storleksgrupperna till de högre.

Nötkreatur. Antal slaktade nötkreatur under undersökningsåret framgår av nedanstående tablå:¹⁾

	Antal nötkreatur 1 ⁵ / ₁₀₀ 1937	Slakt- procent	Antal slaktade djur
Oxar	8 959	39·7	3 558
Tjurar	27 272	38·1	10 402
Kor	1 921 396	10·3	197 212
Ungnöt	—	4·7 ²⁾	89 708
Gödkalvar	—	25·5 ²⁾	491 225
Spädkalvar	—	40·7 ²⁾	781 676

Oxar hållas numera i Sverige endast inom vissa trakter av Götaland, såsom de småländska länen och Skaraborgs län. De vid förevarande undersökning insamlade uppgifterna om detta djurslag bygga därför på ett ganska begränsat material. Slaktprocenten för oxar var jämförelsevis hög, nära 40 %.

¹⁾ Enligt medicinalstyrelsens nyss nämnda berättelse utgjorde antalet veterinärbesiktigade kroppar av storboskap (nötkreatur) år 1937 347 406 och år 1938 375 469 eller i medeltal för de båda åren 361 438, medan här ovan antalet slaktade nötkreatur (utom kalvar) beräknats till endast 300 880. Skillnaden torde kunna förklaras bero därpå, att gränserna mellan de större djuren och de båda slagen av kalvar uppdragits olika i de båda fallen. Vid denna undersökning har fördelningen av djuren skett efter ålder, men vid besiktningen efter vikt. Det kan på grund härav ha inträffat, att ett antal djur, som vid denna undersökning räknats som gödkalvar, vid besiktningen åter kommit att betraktas som ungnöt och på grund härav förts till storboskap. I medeltal för samma år var antalet veterinärbesiktigade kroppar av större kalvar 484 417 och av mindre kalvar 425 433, utgörande 98·6 resp. 54·4 % av ovan beräknade antal slaktade gödkalvar resp. spädkalvar. Den stora övervikten för spädkalvar vid denna undersökning i jämförelse med de veterinärbesiktigade torde delvis kunna förklaras därav, att de mindre kalvarna i större utsträckning än gödkalvar slaktas och konsumeras vid gårdarna utan att salubjudas. Enligt undersökningsmaterialet hade av de slaktade spädkalvarna mer än 20 % slaktats vid gårdarna, medan motsvarande procenttal för gödkalvar endast utgjorde 16 %.

²⁾ I % av koantalet.

I fråga om *tjurar* var slaktprocenten något lägre eller omkring 38 %. Vid brukningsdelar av olika storlek utgjorde motsvarande procenttal:

Storleksgrupper	%	Storleksgrupper	%
— 2 ha	(45·3)	20— 30 ha	42·0
2— 5 »	46·7	30— 50 »	34·6
5—10 »	47·6	50—100 »	32·2
10—20 »	46·7	över 100 »	29·3
		Samtliga	38·1

Det framgår härav, att slaktprocenten för *tjurar* varit betydligt större vid de mindre brukningsdelarna än vid de stora gårdarna, varierande från 47·6 % vid brukningsdelar med 5—10 ha åker och 29·3 % vid de största brukningsdelarna.

Korna äro de för produktionen betydelsefullaste djuren och deras antal vid de undersökta gårdarna är så pass stort, att de relativa tal, som erhållits från det insamlade materialet, torde kunna göra anspråk på en högre grad av tillförlitlighet. Slaktprocenten för *korna* var i hela riket 10·3 %, på slättbygderna i södra och mellersta Sverige något högre, eller 13·5 %, i skogs- och dalbygderna i samma delar av landet däremot något lägre, eller 8·4 %, och i norra Sverige allra lägst, eller 6·1 %. Vid brukningsdelar av olika storlek utgjorde i hela riket motsvarande procenttal för *korna*:

Storleksgrupper	%	Storleksgrupper	%
— 2 ha	(5·8)	20— 30 ha	13·3
2— 5 »	5·7	30— 50 »	15·5
5—10 »	7·4	50—100 »	18·0
10—20 »	10·5	över 100 »	20·1
		Samtliga	10·3

Härav framgår, att slaktprocenten visar en stark stegring jämsides med brukningsdelarnas ökade åkerareal, från endast 5·7 % vid den näst lägsta storleksgruppen till 20·1 % vid den högsta. Procenttalet är, som synes, avsevärt större vid de stora gårdarna än vid de små. De senare behålla i regel sina djur länge, under det att de förra med hänsyn till den vid dem forcerade mjölkproduktionen nödgas slakta dem tidigare. Den nu påpekade skillnaden mellan stora och små gårdar är även den viktigaste orsaken till de förut framhållna avvikelserna mellan landets tre huvuddelar i avseende på slaktfrekvensen bland *korna*.

Vid uppgiftsinsamlandet har skillnad gjorts mellan *ungnöt* samt *gödkalvar* och *spädkalvar*. Såsom gödkalvar ha räknats kalvar, som varit 3 veckor intill 1 år gamla, och såsom spädkalvar sådana, som varit under 3 veckor gamla. Vid beräkandet av slaktprocenten för dessa ungdjur bland nötkreaturen har det ansetts vara allt för osäkert att utgå från den vid räkningen befintliga stammen av dessa ungdjur, då antalet därav är ytterst växlande vid olika tidpunkter. Det har i stället ansetts vara lämpligt att vid beräkandet av slaktprocenten för dessa ungdjur utgå från hela koantalet vid räkningen.

Vid brukningsdelar av olika storlek utgjorde slaktprocenten i hela riket för de tre särskilda slagen av ungdjur och för dem alla tillsammans de nedanstående:

Storleksgrupper	Ungnöt %	Gödkalvar %	Spädkalvar %	Alla ungdjur %	
— 2 ha	(3·6)	(32·8)	(40·7)	(77·1)	
2— 5 »	3·4	35·2	38·3	76·9	
5— 10 »	4·1	32·3	38·9	75·3	
10— 20 »	5·3	25·8	40·1	71·2	
20— 30 »	5·9	19·8	40·9	66·6	
30— 50 »	6·3	12·6	44·0	62·9	
50—100 »	5·1	8·3	46·2	59·6	
över 100 »	4·9	4·8	46·5	56·2	
	Samtliga	4·7	25·5	40·7	70·9
därav					
Södra och mellersta Sveriges slättbygder	5·4	22·2	40·9	68·5	
D:o skogsbygder	4·4	36·5	30·7	71·6	
Norra Sverige	3·4	12·5	59·3	75·2	

I % av koantalet utgjorde sålunda slaktprocenten för ungnöt 4·7 %, för gödkalvar 25·5 % och för spädkalvar 40·7 % samt för alla tillsammans 70·9 %. Antalet slaktade ungdjur var sålunda högst bland spädkalvar och, såsom var att vänta, lägst bland ungnöt. På slättbygderna i södra och mellersta Sverige var procenttalet för alla ungdjur tillsammans något lägre än för riket i dess helhet, eller 68·5 %, i skogs- och dalbygderna i samma delar av landet var det ungefär lika högt som för riket, men i norra Sverige åtskilligt högre.

Av tablån framgår, att någon utpräglad skillnad mellan det större och mindre jordbruket icke förefinnes i fråga om slakten av spädkalvar. En viss övervikt synes dock föreligga för de större gårdarna. I norra Sverige avser slakten av ungdjur till övervägande del spädkalvar. Även i fråga om slakten av ungnöt synes skillnaden mellan gårdar av olika storlek icke vara särskilt framträdande. En viss övervikt kan emellertid här konstateras för de medelstora gårdarna. I fråga om slakten av gödkalvar är däremot skillnaden mellan det större och mindre jordbruket mera utpräglad. Relativa antalet slaktade djur är där störst vid småbruket och avtager därefter starkt, så att talet för de största gårdarna understiger 5 %. Småbruket behålla en mindre del av kalvarna för egen räkning och låta i stället den större delen gå till slakt. De medelstora och största gårdarna åter behålla en allt större del av kalvarna på gården för rekrytering av den egna besättningen och slakta en mindre del.

Får. Antal slaktade får i hela riket framgår av nedanstående siffror:

	Antal får 1 ⁵ /, 1937	Slakt- procent	Antal slaktade djur
Baggar och tackor	223 015	26·8	59 809
Ungfår	—	31·3 ¹⁾	69 711
Dilamm	—	15·4 ¹⁾	34 808

¹⁾ I procent av antalet avelsfår.

Vid uppgiftsinsamlandet ha såsom ungfår räknats får, som varit 5 månader intill 1 år, och såsom dilamm de, som varit under 5 månader gamla. Slaktprocenten för avelsfår har beräknats till 26·8 %. På samma sätt som förut framhållits beträffande ungdjur bland nötkreaturen, har det ansetts lämpligt att även för de unga fåren uträkna slaktprocenten i förhållande till en mera stabil faktor än ungdjursbeståndet vid viss tidpunkt utgör. I detta fall har man valt antalet avelsfår och utgjorde i procent härav slaktprocenten för ungfår 31·3 % och för dilamm 15·4 %. För lamm var sålunda slaktprocenten endast ungefär hälften så stor som för ungfår. För alla får tillsammans utgjorde slaktprocenten i hela riket 73·5 %, på slättbygderna i södra och mellersta Sverige var den åtskilligt högre eller 89·4 %, i skogs- och dalbygderna i samma delar av landet var den 84·1 %, men i norra Sverige endast 48·5 %.

Vid bruksdelar av olika storlek utgjorde motsvarande procenttal:

Storleksgrupper	%	Storleksgrupper	%
— 2 ha	(60·9)	20— 30 ha	85·7
2— 5 »	62·6	30— 50 »	88·2
5—10 »	71·4	50—100 »	84·8
10—20 »	77·9	över 100 »	87·5
		Samtliga	73·5

Härav framgår, att slaktprocenten för får är lägst vid småbruken och där-
efter i regel stiger, ehuru det högsta talet förefinnes i storleksgruppen med
30—50 ha åker.

Svin. Antal slaktade svin i hela riket framgår av nedanstående siffror:¹⁾

Antal svin 1 ^o /, 1937	Slakt- procent	Antal slaktade svin
1 424 935	125·7	1 790 930

Motsvarande procenttal utgjorde för slättbygder i södra och mellersta Sverige 125·5, för skogsbygder i samma delar av landet 128·1, men för norra Sverige endast 114·1 %. Vid uppgiftsinsamlandet har skillnad gjorts mellan avelssvin, gödsvin (3 månader och däröver) och grisar (under 3 månader), men har slaktprocenten endast beräknats med utgångspunkt från hela antalet svin. Anledningen härtill är, att särskilt antalet gödsvin och grisar ansetts vara en alltför varierande faktor att härvid utgå ifrån. Försök har även gjorts att utgå från antalet avelsdjur, men även detta ledde till mindre tillfredsställande resultat. Av de slaktade svinen utgjordes emellertid det alldeles övervägande antalet av gödsvin. Vid de undersökta bruksdelarna utgjordes av hela antalet slaktade svin 98·8 % av gödsvin, 1 % av avelssvin och endast 0·2 % av smågrisar.

¹⁾ Enligt medicinalstyrelsens nyss nämnda berättelse utgjorde antalet veterinärbesiktigade svin-kroppar i medeltal för åren 1937 och 1938 1 484 493 eller 82·9 % av det här ovan beräknade hela antalet slaktade svin.

Vid brukningsdelar av olika storlek utgjorde slaktprocenten, vilken sålunda huvudsakligen gäller gödsvin:

Storleksgrupper	%	Storleksgrupper	%
— 2 ha	(127.9)	20— 30 ha	119.0
2— 5 »	133.8	30— 50 »	123.8
5—10 »	125.0	50—100 »	131.7
10—20 »	120.2	över 100 »	139.5
		Samtliga	125.7

Vid småbruken slaktades svin i ganska stor omfattning men vid de medelstora gårdarna om 10—30 ha i betydligt mindre omfattning. Förklaringen till den låga slaktprocenten vid dessa gårdar torde vara, att en stor del av de där födda smågrisarna säljas såsom livdjur, innan de äro slaktfärdiga. Vid de större gårdarna ökades därefter slakten, så att den var relativt störst vid de största gårdarna.

Såsom förut omnämnts, har vid insamlandet av primärmaterialet skillnad gjorts mellan djur, som slaktats vid de undersökta gårdarna, och djur, som därifrån sålts till slakt. Av uppgifterna härom i tab. 1 framgår, att i hela riket *hemslaktens* omfattning i fråga om de olika djurslagen var följande. Av hela antalet slaktade hästar hade endast 3.7 % slaktats vid gårdarna, medan motsvarande procenttal för övriga djurslag voro: för nötkreatur 14.9 %, för får 26.6 % och för svin 16.8 %. Hemslakten var sålunda minst omfattande i fråga om hästar, men mest omfattande i fråga om får.

Motsvarande procenttal för gårdar av olika storlek i hela riket samt, med bortseende från storleksgrupperna, i rikets tre huvuddelar framgå av nedanstående tablå:

Storleksgrupper	H e m s l a k t				
	Hästar %	Nötkreatur %	Får %	Svin %	
2— 5 ha	1.0	32.5	45.7	43.1	
5— 10 »	5.8	25.5	37.2	30.9	
10— 20 »	3.8	17.4	29.0	20.2	
20— 30 »	4.9	12.6	22.3	15.0	
30— 50 »	4.8	10.4	27.2	12.2	
50—100 »	2.9	7.2	12.7	8.1	
över 100 »	1.7	4.3	13.0	3.6	
	Samtliga	3.7	14.9	26.6	16.8
därav					
Södra och mellersta Sveriges slättbygder . . .	3.0	8.1	23.4	11.5	
D:o skogsbygder	4.9	16.7	18.8	23.5	
Norra Sverige	3.6	45.5	68.7	60.4	

Härav framgår, att beträffande samtliga djurslag hemslakten var relativt störst vid småbruken men därefter i regel avtog för varje högre storleksgrupp. Hemslakten av hästar var störst i skogsbygderna i södra och mellersta Sverige och något lägre på slättbygderna där än i norra Sverige. Beträffande övriga djurslag däremot var hemslakten vida större i norra Sverige än i övriga delar av riket.

IV. Djurens slaktvikt.

Å uppgiftsformuläret lämnades uppgifter om slaktvikt i kg i medeltal per slaktat djur. Om det i något fall mötte svårighet att angiva slaktvikten, kunde i stället angivas levande vikten per djur, men måste i så fall detta tydligt anmärkas å blanketten. Härav ha dock endast ett mindre antal insamlare använt sig. Då uppgifter om levande vikten erhållits, ha dessa vid bearbetningen omräknats till slaktvikt med användande av följande procenttal: häst 50 %, oxe 54 %, tjur 53 %, ko 50 %, ungnöt och kalv 60 %, får 53 % och svin 75 %. Slutligen har ett mindre antal uppgiftsinsamlare icke sett sig i stånd att meddela några som helst uppgifter om djurens vikt; i sådana fall ha de erforderliga medeltalen hämtats från andra brukningsdelar av samma storleksordning och inom samma kommun.

De på grundval av de erhållna uppgifterna uträknade medeltalen för den genomsnittliga slaktvikten per djur av olika slag framläggas i efterföljande tablå för landet i dess helhet och dess tre huvuddelar. De där samt i tab. 3 angivna medeltalen ha uträknats genom division av den totala köttproduktionen, uttryckt i ton, med antalet slaktade djur.

	Södra och mellersta Sverige		Norra Sverige	Hela riket
	Slättbygder	Skogsbygder		
	kg	kg	kg	kg
Hästar, 3 år och däröver	314	290	284	302
Unghästar och föl	160	160	131	156
Oxar	312	316	222	312
Tjurar	353	297	239	326
Kor	228	192	145	208
Ungnöt	180	146	119	160
Gödkalvar	59	54	48	55
Spädkalvar	20	21	16	19
Baggar och tackor	25	22	17	20
Ungfår	17	16	13	16
Dilamm	14	13	10	13
Avelssvin ¹⁾	153	157	147	154
Gödsvin ¹⁾	69	72	85	70
Grisar ¹⁾	19	21	—	19

Av tablå framgår, att medelslaktvikten för alla djurslag utom gödsvin var avsevärt lägre i norra Sverige än i södra och mellersta delarna av landet. För gödsvin var den däremot ej obetydligt högre i norra Sverige än i övriga delar av landet. För flertalet djurslag var medelslaktvikten högre på slättbygderna än i skogsbygderna i södra och mellersta Sverige. Endast i fråga om oxar, spädkalvar samt svin rådde ett motsatt förhållande, i det att medelslaktvikten på slättbygderna där var något lägre än i skogsbygderna.

Till jämförelse med ovanstående uppgifter om medelslaktvikten för olika djurslag meddelas här nedan av Sveriges slakteriförbund sammanställda upp-

¹⁾ För svin äro medeltalen beräknade med ledning av uppgifterna om köttproduktionen och antalet slaktade djur vid de undersökta brukningsdelarna; jfr tab. 1.

gifter om medelviker på slaktade kroppar under åren 1938 och 1939. De slaktkroppar, som avses, ha levererats av föreningarna till förbundets marknader i Stockholm, Göteborg och Norrland.

	Medelslaktvikt, kg	
	År 1938	År 1939
Hästar	313	309
Äldre tjurar	453	328
Kor och oxar	228	224
Ungnöt	189	187
Gödkalvar	56	55
Spädkalvar	20	19
Får	23	23
Ungfår	14	.
Lamm	13	13
Svin	67	69

Som synes, överensstämma talen för tjurar år 1939, gödkalvar, spädkalvar, får, ungfår, lamm samt gödsvin ganska väl enligt de båda källorna. Vikten för hästar och ungnöt är högre enligt slakteriförbundets beräkningar än enligt denna undersökning. Avvikelserna kunna förklaras dels därav, att slakteriförbundets uppgifter icke avse slaktkroppar från hela riket utan endast ett urval därav, dels även beträffande ungnöt därav, att detta begrepp kan ha fattats något olika vid de båda beräkningarna. Att slaktvikten för kor och oxar tillsammans enligt slakteriförbundet åtskilligt överstiger slaktvikten för kor enligt denna undersökning, är förklarligt i betraktande av oxarnas väsentligt högre vikt än kornas.

Vad särskilt korna beträffar, är medelvikten för olika raser mycket olika, vilket även tager sig uttryck i medeltalen för olika områden, allteftersom den ena eller andra rasen är den förhärskande. Detta framträder redan i de ovan anförda medeltalen enligt denna undersökning för landets tre huvuddelar, av vilka slättbygderna i södra och mellersta Sverige ha en medelvikt för kor av 228 kg, medan samma medeltal för skogsbygderna utgör 192 men för norra Sverige endast 145 kg. Till jämförelse härmed må anföras motsvarande medeltal enligt den på uppdrag av lantbruksakademien under 1920-talet företagna undersökningen om den animaliska produktionens storlek i landet. De voro resp. 226 kg, 171 kg och 135 kg. Att döma av dessa siffror skulle medelslaktvikten för kor sedan 1920-talet ha stigit framför allt i skogsbygderna. Om man går till de särskilda områdena, bli växlingarna i medeltalen ännu större än inom landets huvuddelar. På de skånska slättbygderna tillhör flertalet nötkreatur den svartbrökiga rasen, och medelvikten per ko utgjorde för detta område icke mindre än 254 kg. För den s. k. sydsvenska mellanbygden utgjorde samma medeltal 231 kg, för Öland och Gotland 211 kg, för Östgötaslätten 252 kg, för Vänerslätten 202 kg och för Mälar- och Hjälmabygden 218 kg.

Även mellan brukningsdelar av olika storlek kan, såsom av tablån å nästa sida framgår, en tydlig skillnad iakttagas i avseende på kornas genomsnittliga slaktvikt.

Storleksgrupper	Södra och mellersta Sverige		Norra Sverige	Hela riket	
	Slättbygder	Skogsbygder			
— 2 ha	(199)	(170)	(138)	(166)	
2— 5 »	197	171	138	167	
5— 10 »	203	182	143	179	
10— 20 »	213	193	154	201	
20— 30 »	225	200	166	218	
30— 50 »	236	212	164	230	
50—100 »	241	222	(201)	237	
över 100 »	255	233	(213)	252	
	Samtliga	228	192	145	208

I nu anförda siffror framträder en betydlig stegring i djurens medelvikt från de mindre till de större brukningsdelarna, en stegring, som från den näst lägsta till den högsta storleksgruppen i genomsnitt för hela landet belöper sig till 51 %. Den omständigheten, att korna vid det större jordbruket äro tyngre och följaktligen även större än vid det mindre jordbruket, är givetvis av betydelse för den genomsnittliga mjölk mängden per ko, varom uppgifter senare komma att framläggas.

För övriga slag av nötkreatur framtråda i någon mån likartade växlingar i fråga om slaktvikten som för korna mellan skilda delar av landet och mellan brukningsdelar av olika storlek. För ungnöt och kalvar är emellertid slaktvikten högst vid de medelstora gårdarna, icke vid de största.

Vad åter beträffar växlingarna i gödsvinens slaktvikt, går denna, såsom förut framhållits, i rakt motsatt riktning. Medeltalet var i detta fall högst för norra Sverige med 85 kg, medan detsamma för södra och mellersta Sveriges skogsbygder utgjorde 72 kg och för slättbygderna stannade vid 69 kg. Till jämförelse härmed må meddelas, att motsvarande medelvikter vid lantbruksakademiens nyssnämnda undersökning voro resp. 98 kg, 87 kg och 77 kg. Att döma av ifrågavarande siffror skulle medelslaktvikten för gödsvin ha avsevärt nedgått i landets tre olika huvuddelar. På den skånska slättbygden var medelslaktvikten för gödsvin något lägre (68 kg) än på slättbygderna överbudtaget. Även mellan det större och mindre jordbruket framträder inom flera områden en viss olikhet i samma avseende, i det att gödsvinens medelvikt i allmänhet är störst vid de minsta brukningsdelarna och lägre vid de medelstora och större gårdarna.

V. Köttproduktion.

Den *faktiska* köttproduktionen anger mängden av det kött, som under året i form av slaktade djur uttagits från kreatursbeståndet för att tjäna till människoföda. Det är uppgifterna om köttproduktionen i denna bemärkelse, som, ökade med införseln och minskade med utförseln av kött och levande djur, angiva förbrukningen av kött i ett land under ett visst år.

Om slakten under året varit större eller mindre än som motsvarar tillväxten under året, kommer däremot den på förut angivet sätt beräknade produktionen att i samma mån över- eller understiga den *normala* produktionen. Då

vid den förevarande undersökningen uppgifter icke insamlats angående under året inträffad ökning eller minskning i kreatursbeståndet, har det icke varit möjligt att göra någon beräkning av produktionen i sistnämnda bemärkelse.

Med den innebörd den faktiska köttproduktionen här erhållit, kan det vara anledning att till förekommande av missförstånd påpeka ännu en omständighet. Det förekommer ofta, att man vid jordbruket inom en viss trakt eller inom vissa storleksklasser av brukningsdelar specialiserat sig på djuravel för att sälja ungdjuren till andra jordbrukare, som i sin tur göda dem och sälja dem till slakt. Vid jordbruk, som driva dylik djuravel och försäljning av ungdjur, blir den faktiska köttproduktionen, räknad efter antalet slaktade djur, alltför liten, under det att densamma vid jordbruk, som ägna sig åt gödning av inköpta djur, blir i motsvarande grad för hög. Med anledning härav lämpa sig de i det följande framlagda uppgifterna om den faktiska köttproduktionen icke för någon mera ingående jämförelse i detta avseende mellan olika delar av landet eller mellan jordbruk av olika storlek.

Tab. 3 innehåller för hela landet och för större riksområden, slättbygder och skogsbygder i södra och mellersta Sverige samt norra Sverige, en sammanställning av de vid beräkningen av köttproduktionen använda faktorerna samt de erhållna resultaten. Förfaringssättet vid beräkningen har varit följande. Utgångspunkten har varit antalet djur enligt jordbruksräkningen den 15 sept. 1937, och med tillhjälp av de beräknade procentalen för slakt av djur vid de undersökta brukningsdelarna har först uträknats antalet under året slaktade djur och därefter detta antal multiplicerats med den vid undersökningen erhållna genomsnittliga slaktvikten per djur av olika slag, varvid som slutresultat erhållits den sökta köttproduktionen av slaktade djur under året. De nu angivna beräkningarna ha utförts för var och en av landets s. k. naturliga jordbruksområden och därinom för varje särskild storleksgrupp. Genom sammanräkning av de för de särskilda storleksgrupperna härigenom erhållna absoluta talen ha därefter för de särskilda mindre områdena, de tre riksområdena och för hela landet nya relativa tal uträknats för procenten av slaktade djur under året i förhållande till hela djurbeståndet samt för den genomsnittliga slaktvikten per djur. Det är sistnämnda absoluta och relativa tal, som för de större områdena återgivas i tab. 3.

Såsom nämnda tabell utvisar, uppgick enligt denna beräkning köttproduktionen (inberäknat fläsk) av slaktade djur i hela riket till sammanlagt 239 334 ton, varav 5 772 ton kött av häst, 101 981 ton kött av nötkreatur, 2 813 ton kött av får och 128 768 ton fläsk. I tab. 2 meddelas motsvarande uppgifter om köttproduktionen, i ton, för varje län och vissa större riksområden. En sammanfattning härav länsvis har verkställts i tab. C.

I tab. 4 och 5 har den beräknade köttproduktionen av slaktade djur fördelats på olika storleksgrupper av brukningsdelar. I den förra tabellen, som avser hela riket, har köttproduktionen för de särskilda slagen av djur redovisats samt dessutom antalet slaktade djur. I den senare tabellen, som jämväl avser de större riksområdena, redovisas produktionen av häst-, nötkreaturs-,

Tab. C. Beräknad köttproduktion inom varje län, i ton.

L ä n	K ö t t a v				Summa
	Häst	Nöt- kreatur	Får	Svin	
Stockholms stad och län	292	3 773	79	2 907	7 051
Uppsala län	286	3 427	58	2 586	6 357
Södermanlands län	308	5 018	26	3 117	8 469
Östergötlands län	451	8 395	227	6 322	15 395
Jönköpings län	217	5 279	165	7 198	12 859
Kronobergs län	148	3 323	137	5 504	9 112
Kalmar län	282	5 441	328	6 682	12 733
Gotlands län	118	1 569	230	2 898	4 815
Blekinge län	80	1 632	37	3 379	5 128
Kristianstads län	378	6 688	136	18 372	25 574
Malmöhus län	546	10 913	145	24 709	36 313
Hallands län	251	4 847	120	8 809	14 027
Göteborgs och Bohus län	125	2 612	106	3 053	5 896
Älvsborgs län	319	7 068	123	7 151	14 661
Skaraborgs län	461	6 757	170	6 560	13 948
Värmlands län	242	4 544	84	3 616	8 486
Örebro län	282	4 949	17	3 007	8 255
Västmanlands län	245	3 513	34	2 442	6 234
Kopparbergs län	182	2 409	55	2 240	4 886
Gävleborgs län	206	2 550	128	2 386	5 270
Västernorrlands län	119	2 121	89	1 749	4 078
Jämtlands län	59	1 565	92	1 289	3 005
Västerbottens län	117	2 008	112	1 944	4 181
Norrbottnens län	58	1 580	115	848	2 601
Hela riket	5 772	101 981	2 813	128 768	239 334

får- och svinkött. Med ledning härav och uppgifter från 1937 års allmänna jordbruksräkning rörande åkerarealen för brukningsdelar av olika storlek har i tab. D gjorts en beräkning av köttproduktionen per hektar åker, i kg, vid det större och mindre jordbruket.

Tab. D. Produktionen av kött per hektar åker, i kg, vid det större och mindre jordbruket.

Storleksgrupper	K ö t t a v				Summa	D ä r a v		
	Häst	Nöt- kreatur	Får	Svin		Södra o. meller- sta Sverige		Norra Sverige
						Slätt- bygder	Skogs- bygder	
— 2 ha	(1.2)	(44.1)	(1.3)	(86.7)	(133.3)	(203.6)	(145.3)	(73.7)
2— 5 »	1.4	32.3	1.2	42.0	76.9	91.7	96.9	42.9
5— 10 »	1.7	28.4	1.0	38.0	69.1	80.9	78.1	37.3
10— 20 »	1.6	26.6	0.8	35.3	64.3	68.0	66.2	35.3
20— 30 »	1.5	25.7	0.6	30.7	58.5	60.4	55.3	34.7
30— 50 »	1.5	24.6	0.5	27.4	54.0	55.2	50.4	30.4
50—100 »	1.4	23.2	0.4	20.7	45.7	46.8	41.5	(26.1)
över 100 »	1.5	24.2	0.5	23.4	49.6	50.9	42.7	(28.9)
Samtliga	1.5	27.3	0.8	34.5	64.1	63.8	73.9	42.3
därav								
Södra och mellersta Sveriges slättbygder	1.6	26.5	0.5	35.2	63.8	63.8	—	—
D:o skogsbygder	1.7	31.2	1.0	40.0	73.9	—	73.9	—
Norra Sverige	1.1	21.7	1.2	18.3	42.3	—	—	42.3

Av omstående tabell framgår, att köttproduktionen per hektar åker i medeltal för hela landet utgjorde 64.1 kg per hektar. På slättbygderna i södra och mellersta Sverige var motsvarande tal ungefär detsamma, i skogsbygderna i samma delar av landet betydligt högre, eller 73.9 kg, men i norra Sverige betydligt lägre, eller endast 42.3 kg. Norra Sveriges underlägsenhet i detta avseende ligger huvudsakligen på fläskproduktionen, som där var endast ungefär hälften så stor som i övriga delar av landet. Även mellan brukningsdelar av olika storlek förekommo avsevärda växlingar i avseende på köttproduktionen per hektar. Vid småbruken var produktionen per hektar allra högst och visade därefter en jämn och oavbruten nedgång från grupp till grupp ända till den högsta storleksgruppen, där någon stegring kunde konstateras.

VI. Försålda smågrisar.

I formuläret meddelades även uppgifter om grisar under 3 månader, försålda till *annat än slakt*. Med ledning av de sålunda lämnade uppgifterna har en beräkning verkställt av hela antalet försålda smågrisar i riket under undersökningsåret. Nämda antal utgjorde 1 260 964, och framgår deras fördelning på olika län och vissa större riksområden av tab. 2. I nedanstående tablå har dessutom för varje län antalet sålda smågrisar uträknats i % av hela svinbeståndet enligt 1937 års allmänna jordbruksräkning:

	%		%
Stockholms stad och län	64	Värmlands län	70
Uppsala län	106	Örebro län	51
Södermanlands län	94	Västmanlands län	86
Östergötlands län	67	Kopparbergs län	59
Jönköpings län	79	Gävleborgs län	40
Kronobergs län	113	Västernorrlands län	37
Kalmar län	53	Jämtlands län	76
Gotlands län	58	Västerbottens län	132
Blekinge län	78	Norrbottnens län	126
Kristianstads län	92		
Malmöhus län	53		Hela riket 88
Hallands län	113	därav	
Göteborgs o. Bohus län	129	Södra och mellersta Sveriges slättbygder	82
Älvsborgs län	155	D:o skogsbygder	102
Skaraborgs län	174	Norra Sverige	73

Härav framgår, att försäljningen av smågrisar till annat än slakt är särskilt omfattande i Västergötland. Gör man en jämförelse mellan slättbygder och skogsbygder i södra och mellersta Sverige, finner man emellertid, att försäljningen överhuvud taget är livligare i skogsbygderna än på slättbygderna. I norra Sverige är densamma relativt minst.

I tab. 4 ingå uppgifter för olika storleksgrupper av brukningsdelar inom landet i dess helhet om antalet till annat än slakt försålda smågrisar. Uträknas nämnda antal i % av hela svinbeståndet inom resp. grupper enligt 1937 års jordbruksräkning, erhålles det resultat, som angives i tablå å nästa sida.

Storleksgrupper	%	Storleksgrupper	%	Storleksgrupper	%
— 2 ha	(76)	10—20 ha	102	50—100 ha	61
2— 5 »	82	20—30 »	90	över 100 »	40
5—10 »	107	30—50 »	79	Samtliga	88

Härav framgår, att försäljningen av smågrisar var relativt störst vid gårdar om 5—20 ha åker, men minst vid de största gårdarna.

VII. Mjölkproduktion och mjölkförsäljning.

För vinnande av kännedom om mjölkproduktionen per ko vid de undersökta brukningsdelarna begärdes vid undersökningen uppgifter dels om hela mjölkproduktionen vid varje gård under undersökningsåret, dels om antalet mjölkkor i medeltal under samma år. En sammanställning av dessa båda uppgifter återfinnes i tab. 1.

Det råder som bekant stor olikhet i avseende på mjölkproduktionen mellan gårdar, som äro och som icke äro medlemmar av kontrollförening. Till dessa föreningar ansluta sig nämligen i främsta rummet de mest intresserade jordbrukarna med de mest produktiva besättningarna, varjämte den ordnade kontrollen över djurens avelsurval, utfodring och avkastning givetvis förhjälper föreningarnas medlemmar att än ytterligare höja sina besättnings produktionsförmåga. Med hänsyn härtill begärdes vid undersökningen för varje brukningsdel upplysning angående medlemskap i kontrollförening, och vid bearbetningen har materialet uppdelats med hänsyn härtill. Genom denna bearbetning ha sålunda vissa uppgifter erhållits angående anslutningen till kontrollföreningarna. Av 29 565 brukningsdelar, för vilka uppgifter i detta avseende föreligga, voro 7 910, eller 26·8 %, anslutna till kontrollförening, under det att 21 655, eller 73·2 %, stodo utanför. Anslutningen utgjorde på södra och mellersta Sveriges slättbygder i medeltal 39·2 %, i skogsbygderna i samma delar av landet 20·4 % och i norra Sverige 14·2 %. Det är emellertid stor skillnad mellan det större och mindre jordbruket i avseende på anslutningen till kontrollverksamheten. Detta framgår av följande tablå, som för de särskilda storleksgrupperna av brukningsdelar med mer än 2 ha åker anger det relativa antalet till kontrollförening anslutna brukningsdelar inom landet i dess helhet såväl som inom dess tre huvuddelar:

Till kontrollföreningar anslutna brukningsdelar i % av samtliga.

Storleksgrupper	Södra och mellersta Sverige		Norra Sverige	Hela riket	
	Slättbygder	Skogsbygder			
2— 5 ha	4·0	4·9	6·5	5·5	
5— 10 »	10·2	12·1	14·6	12·4	
10— 20 »	23·2	23·6	26·1	23·7	
20— 30 »	40·5	42·9	52·8	41·5	
30— 50 »	56·9	61·8	66·7	58·0	
50—100 »	79·2	81·2	—	79·5	
över 100 »	92·9	92·4	—	92·9	
	Samtliga	39·2	20·4	14·2	26·8

Såsom härav framgår, var det bland de undersökta gårdarna relativt få småbruk, som tillhörde kontrollförening. Särskilt var detta fallet på slättbygderna i södra och mellersta Sverige. Först de medelstora och större bondgårdarna hade i mer avsevärd omfattning anslutit sig till dylika föreningar, och av de större herrgårdarna voro över 90 % medlemmar av kontrollförening.

I nedanstående tablå har för de undersökta gårdarna gjorts en sammanställning beträffande dels kontrollerade, dels icke kontrollerade besättningar, angående antalet mjölkkor i medeltal per år och 100 ha åker vid brukningsdelar av olika storlek:

Storleksgrupper	Besättningar		Storleksgrupper	Besättningar	
	kontrollerade	ej kontrollerade		kontrollerade	ej kontrollerade
2—5 ha	96·3	89·1	30—50 ha	38·6	35·6
5—10 »	71·1	67·1	50—100 »	34·5	31·3
10—20 »	53·9	51·4	över 100 »	32·1	31·6
20—30 »	44·8	40·7	I medeltal	37·9	51·2

Härav framgår, att inom samtliga storleksgrupper var för sig koantalet var ej obetydligt större vid de brukningsdelar, som tillhörde kontrollförening, än vid de övriga. Den skenbara motsägelsen, att trots detta medeltalet för alla grupper tillsammans var lägre för de kontrollerade besättningarna än för de utomstående, beror därpå, att de icke anslutna föreningarna till övervägande del tillhörde de lägre storleksgrupperna, där kornas relativa antal var störst.

I tab. 6 ingå för riket och dess huvuddelar uppgifter, som med ledning av det insamlade materialet beräknats, angående mjölmängden per ko och år vid brukningsdelar av olika storlek, varvid hänsyn tagits till såväl kontrollerade som icke kontrollerade besättningar. En sammanfattning härav har verkställts i efterföljande tablå:

Storleksgrupper	Södra och mellersta Sverige		Norra Sverige	Hela riket
	Slättbygder	Skogsbygder		
	kg	kg	kg	kg
— 2 ha	(2 451)	(1 949)	(1 652)	(1 913)
2—5 »	2 477	1 978	1 664	1 943
5—10 »	2 662	2 236	1 807	2 239
10—20 »	2 893	2 517	2 004	2 658
20—30 »	3 046	2 692	2 316	2 935
30—50 »	3 254	2 876	2 327	3 165
50—100 »	3 361	2 968	(2 450)	3 271
över 100 »	3 561	3 240	(2 874)	3 508
I medeltal	3 020	2 326	1 769	2 531

Den genomsnittliga mjölmängden för samtliga av undersökningen berörda kor utgjorde 2 531 kg. För slättbygderna i södra och mellersta Sverige utgjorde motsvarande medeltal 3 020 kg, för skogsbygderna i samma delar av landet 2 326 och för norra Sverige 1 769 kg. Vad beträffar medelmjölmängden vid brukningsdelar av olika storlek, visar denna en oavbruten stegring från de mindre till de större brukningsdelarna. Vid storleksgruppen med 2—5 ha åker var medeltalet endast 1 943 kg men vid den högsta icke mindre än 3 508 kg. En liknande stegring kan iakttagas för var och en av landets tre huvuddelar.

Såsom förut omnämnts, fördelades det insamlade materialet i fråga om mjölkproduktionen på två grupper, allteftersom resp. brukningsdel var ansluten till kontrollförening eller ej. Härvid ha erhållits följande medeltal för medelmjölmängden per ko och år, i kg, vid kontrollerade resp. icke kontrollerade besättningar:

Storleksgrupper	Södra och mellersta Sverige				Norra Sverige		Hela riket	
	Slättbygder		Skogsbygder		kontr.	ej kontr.	kontr.	ej kontr.
	kontr.	ej kontr.	kontr.	ej kontr.				
	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg
2— 5 ha . . .	3 540	2 369	2 776	1 907	2 249	1 655	2 585	1 849
5— 10 » . . .	3 496	2 463	2 984	2 102	2 289	1 719	2 834	2 059
10— 20 » . . .	3 539	2 636	3 070	2 306	2 466	1 809	3 197	2 398
20— 30 » . . .	3 600	2 704	3 100	2 362	2 561	2 062	3 407	2 593
30— 50 » . . .	3 632	2 794	3 106	2 459	2 809	1 755	3 497	2 717
50—100 » . . .	3 547	2 762	3 088	2 624	—	1 963	3 445	2 729
över 100 » . . .	3 586	3 075	3 327	2 778	(2 896)	—	3 544	2 997
I medeltal ¹⁾	3 582	2 679	3 120	2 201	2 406	1 726	3 417	2 323

Enligt denna sammanställning uppgick medelmjölmängden per ko vid de kontrollerade besättningarna till 3 417 kg, medan samma medeltal vid de icke kontrollerade besättningarna icke nådde högre än till 2 323 kg. Till jämförelse med förstnämnda tal kan nämnas, att medelmjölmängden vid samtliga kontrollerade besättningar i hela landet enligt kontrollnämndens berättelse för kontrollåret 1937/1938 utgjorde 3 616 kg. Att sistnämnda tal är något högre än det förstnämnda, kan bl. a. bero därpå, att kontrollnämndens uppgifter endast avse besättningar med fullständig kontroll. De kontrollerade besättningar, som berörts av föreliggande undersökning, avse däremot jämväl fall av ofullständig kontroll. Betraktas i ovanstående tablå siffrorna för de olika storleksgrupperna, visar sig, att inom alla storleksgrupper medeltalen för de kontrollerade besättningarna lågo betydligt högre än för de ej kontrollerade.

Till ytterligare belysning av den betydelsefulla frågan om mjölkavkastningen per ko ha i efterföljande tablå framlagts genomsnittstal för vissa naturliga produktionsområden, varvid de anförda talen uträknats på grundval av medelmjölmängden för varje särskild storleksgrupp och antalet till resp. grupp hörande kor enligt 1937 års jordbruksräkning:

Produktionsområden	Mjölmängd per ko, kg	Produktionsområden	Mjölmängd per ko, kg
Skåne—Hallands slättbygd	3 868	Södra Bergslagen	2 469
Sydsvenska mellanbygden	3 242	Västsvenska dalsjöområdet	1 715
Öland och Gotland	2 699	Norra Bergslagen	2 244
Östgötaslätten	3 290	Östra Dalarne—Gästrikland	2 369
Vänerslätten	2 595	Kustlandet i nedre Norrland	1 920
Mälar- och Hjälmbygden	2 750	Kustlandet i övre Norrland	1 784
Sydsvenska höglandet	2 345	Nordsvenska mellanbygden	1 714
Östsvenska dalbygden	2 584	Jämtländska silurområdet	1 743
Västsvenska dalbygden	2 454		

¹⁾ Medeltalen ha i detta fall beräknats uteslutande på grundval av det insamlade materialet.

Tab. E. Beräkning av mjölkproduktionen inom varje län.

L ä n	Antal kor år 1937	Mjolk- mängd per ko, kg	Mjolk- produk- tion, ton	L ä n	Antal kor år 1937	Mjolk- mängd per ko, kg	Mjolk- produk- tion, ton
Stockholms stad o. län	65 663	2 605	171 054	Göteborgs o. Boh. län	57 600	2 322	133 757
Uppsala »	58 013	2 722	157 927	Älvsborgs »	131 350	2 305	302 812
Södermanlands »	78 668	2 822	221 986	Skaraborgs »	141 090	2 642	372 700
Östergötlands »	110 597	2 979	329 454	Värmlands »	94 344	1 970	185 859
Jönköpings »	99 774	2 382	237 676	Örebro »	75 262	2 566	193 135
Kronobergs »	69 998	2 047	143 317	Västmanlands »	62 184	2 748	170 910
Kalmar »	96 770	2 425	234 690	Kopparbergs »	66 479	2 067	137 396
Gotlands »	26 629	2 897	77 133	Gävleborgs »	67 343	2 242	150 962
Blekinge »	35 002	2 365	82 791	Västernorrlands »	77 039	1 652	127 298
Kristianstad »	102 808	3 211	330 124	Jämtlands »	55 723	1 705	95 005
Malmöhus »	135 722	3 893	528 357	Västerbottens »	82 392	1 693	139 503
Hallands »	72 597	3 263	236 863	Norrbottnens »	58 349	1 762	102 832
				Hela riket	1 921 396	2 531	4 863 541

Växlingarna äro här mycket stora mellan å ena sidan Skåne—Hallands slättbygd med 3 868 kg per ko och å andra sidan nordsvenska mellanbygden med endast 1 714 kg.

Användas de i det föregående anförda medeltalen för beräkning av den totala mjölkproduktionen, erhålles för hela landet, med utgångspunkt från koantalet år 1937, en produktion av 4 864 000 ton, därav 2 597 000 ton för slättbygderna i södra och mellersta Sverige, 1 625 000 ton för skogsbygderna i samma delar av landet och 642 000 ton för norra Sverige. Till jämförelse härmed må meddelas, att enligt lantbruksakademiens ovan omnämnda undersökning mjölkproduktionen i riket år 1927 beräknades till inalles 4 077 000 ton. Att döma av dessa siffror skulle sålunda en ej obetydlig ökning i mjölkproduktionen ha inträtt under de senaste tio åren. Denna ökning beror dels på ett något högre koantal år 1937 än år 1927, dels på en ej obetydlig höjning i den beräknade mjölkavkastningen per ko (från 2 176 kg år 1927 till 2 531 kg vid denna undersökning). Beträffande den nu beräknade mjölmängden per ko må anmärkas, att det är möjligt, att densamma blivit något för hög, emedan gårdar med kontrollerad besättning, vilka i allmänhet ha högre mjölkavkastning än övriga gårdar, sannolikt äro företrädade vid undersökningen i något för stor utsträckning.

En sammanställning för varje län av de i tab. 2 ingående uppgifterna om antalet kor år 1937, mjölmängden per ko, i kg, samt mjölkproduktionen, i ton, meddelas i tab. E.

Mjölkproduktionen per hektar åker uppgick i genomsnitt för hela landet till 1 304 kg, därav för södra och mellersta Sveriges slättbygder 1 235 kg, för deras skogsbygder 1 417 kg och för norra Sverige 1 332 kg. Det trots den mindre produktionen per ko jämförelsevis höga medeltalet för norra Sverige beror på det relativt stora antalet kor per hektar. Samma orsak förefinnes till den i tablån å nästa sida framträdande, väsentligt högre mjölkproduktionen per hektar vid det mindre än vid det större jordbruket.

Storleksgrupper	Södra och mellersta Sverige		Norra Sverige	Hela riket
	Slättbygder kg	Skogsbygder kg		
— 2 ha	(2 103)	(2 116)	(2 214)	(2 149)
2— 5 »	1 593	1 625	1 398	1 539
5— 10 »	1 424	1 476	1 179	1 388
10— 20 »	1 305	1 346	1 092	1 299
20— 30 »	1 191	1 212	1 011	1 190
30— 50 »	1 134	1 177	958	1 139
50—100 »	1 064	1 090	(879)	1 067
över 100 »	1 113	1 113	(986)	1 112
	I medeltal	1 235	1 417	1 332
			1 332	1 304

Å formuläret lämnades jämväl uppgifter för de undersökta gårdarna om under året från gården över huvud taget försålda kvantiteter, i kg, av dels mjölk, dels s. k. landssmör, som tillverkats vid gården (ej mejerismör). Dessa uppgifter ingå i tab. 1. Då vissa uppgiftslämnare synbarligen haft svårt att skilja mellan mjölkproduktionen och mjölkförsäljningen vid gården, är det möjligt, att de redovisade kvantiteterna av försäld mjölk ibland blivit för högt uppskattade.

Med ledning av de insamlade uppgifterna har först och främst verkställts en beräkning av de från gårdarna i hela landet försålda mjölkkvantiteterna, varom se tab. 2 och 6. I hela landet försåldes under undersökningsåret inalles 3 528 000 ton mjölk, därav på slättbygderna i södra och mellersta Sverige 2 127 000 ton, i skogsbygderna i samma delar av landet 1 091 000 ton och i norra Sverige 310 000 ton. I förhållande till hela mjölkproduktionen i ton utgjorde de försålda kvantiteterna i hela landet 73 %, på nyssnämnda slättbygder 82 %, i skogsbygderna 67 % samt i norra Sverige 48 %. Härav synes, att mjölkförsäljningen är störst på slättbygderna, något mindre i skogsbygderna i södra och mellersta delarna av landet men minst i norra Sverige. Av förut anförda skäl är det möjligt, att de sålunda beräknade försålda mjölkkvantiteterna äro för höga.¹

Till jämförelse härmed må meddelas, att enligt berättelsen om mejerihandtering invägdes vid mejerierna i hela landet år 1937 2 778 304 ton och år 1938 2 961 824 ton eller i medeltal för de båda åren 2 870 064 ton oskummad mjölk och till mjölk omräknad grädde. Sistnämnda kvantitet utgjorde 81 % av den från gårdarna försålda mjölkkvantiteten i hela landet. Därutöver försäljas av producenterna betydande kvantiteter mjölk till mjölkhandlare och direkt till konsumenterna.

¹) Enligt beräkningar, verkställda av Svenska mejeriernas riksförening ha under året 1 juli 1937—30 juni 1938 av producenterna i riket inalles försålts 3 113 000 ton mjölk och till mjölk omräknad grädde. Denna beräkning omfattar visserligen såväl mjölk, som invägs vid mejerierna, som annan försäld mjölk, men att märka är, att densamma är begränsad till de enligt gällande bestämmelser för mjölkregleringen deklarerade kvantiteterna mjölk och grädde. Vissa mindre kvantiteter, som försålts utan att deklara-tionsplikt för dem förelegat, äro på grund härav icke medräknade. I betraktande härav torde den skillnad (omkring 415 000 ton), som kan konstateras mellan den vid denna undersökning beräknade totalkvantiteten av försäld mjölk och den av riksföreningen beräknade totalkvantiteten vara förklarlig.

I nedanstående tablå ingå uppgifter för varje län angående den försålda mjölkkvantitetens procentuella förhållande till hela mjölkproduktionen:

	%		%
Stockholms stad och län	78	Göteborgs och Bohus län	66
Uppsala »	79	Älvsborgs »	65
Södermanlands »	76	Skaraborgs »	79
Östergötlands »	78	Värmlands »	47
Jönköpings »	64	Örebro »	67
Kronobergs »	64	Västmanlands »	80
Kalmar »	81	Kopparbergs »	63
Gotlands »	75	Gävleborgs »	66
Blekinge »	74	Västernorrlands »	43
Kristianstads »	86	Jämtlands »	45
Malmöhus »	89	Västerbottens »	51
Hallands »	85	Norrbottnens »	49
		Hela riket	73

Härav framgår, att mjölkförsäljningen är relativt störst i Skåne och Halland, men minst i Västernorrlands och Jämtlands län.

För brukningsdelar av olika storlek i landet voro motsvarande procenttal följande:

Storleksgrupper	%	Storleksgrupper	%	Storleksgrupper	%
— 2 ha	(47)	10—20 ha	80	50—100 ha	85
2—5 »	47	20—30 »	85	över 100 »	84
5—10 »	66	30—50 »	86	Hela riket	73

Härav framgår, att mjölkförsäljningen var minst vid småbruken, men där-
 efter steg vid de medelstora och större gårdarna. För de båda högsta stor-
 leksgrupperna kan emellertid någon sänkning i procenttalet konstateras.

Med ledning av uppgifterna från de undersökta brukningsdelarna har även
 verkställt en beräkning av de från gårdarna i hela landet försålda kvanti-
 teterna av där tillverkat s. k. *landssmör*. Uppgifter härom ingå dels i
 tab. 2, för varje län och vissa större riksområden, dels i tab. 6. I sistnämnda
 tabell ha uppgifterna fördelats på olika storleksgrupper av brukningsdelar
 i hela landet och dess tre huvuddelar. I hela landet försåldes under under-
 sökningsåret inalles 9 600 ton dylikt smör, därav på slättbygderna i södra
 och mellersta Sverige 2 200 ton, i skogsbygderna i samma delar av landet
 5 300 ton och i norra Sverige 2 100 ton. Enligt berättelsen om mejerihante-
 ring tillverkades vid landets samtliga mejerier år 1937 72 110 ton smör och
 år 1938 79 234 ton smör eller i medeltal för de båda åren 75 672 ton. I
 procent av sistnämnda vid mejerierna tillverkade smörkvantitet utgjorde den
 direkt från gårdarna försålda kvantiteten av landssmör i hela landet 13 %.

Motsvarande procenttal för de särskilda länen framgå av tablå å nästa sida.

	%		%
Stockholms stad och län	12	Göteborgs och Bohus län	45
Uppsala »	18	Älvsborgs »	38
Södermanlands »	19	Skaraborgs »	8
Östergötlands »	8	Värmlands »	66
Jönköpings »	26	Örebro »	30
Kronobergs »	22	Västmanlands »	13
Kalmar »	2	Kopparbergs »	25
Gotlands »	2	Gävleborgs »	34
Blekinge »	19	Västernorrlands »	92
Kristianstads »	1	Jämtlands »	95
Malmöhus »	·	Västerbottens »	26
Hallands »	1	Norrbottnens »	12
		Hela riket	18

Härav framgår, att försäljningen av landssmör är i jämförelse med det vid mejerierna tillverkade smöret relativt störst i Jämtlands län och därefter störst i Västernorrlands län men även ganska omfattande i Värmlands län. Däremot förekommer dylik försäljning endast i obetydlig omfattning i Skåne och Halland.

VIII. Äggproduktion och äggförsäljning.

Vid förevarande undersökning ha även insamlats uppgifter i och för beräkning av äggproduktionen och äggförsäljningen i landet. De uppgifter, som i detta syfte begärdes, voro dels angående antalet värphöns i medeltal under undersökningsåret samt hela äggproduktionens storlek, i tjog, vid de undersökta gårdarna under samma år, dels även angående de från gårdarna under undersökningsåret försålda äggkvantiteterna, i tjog. Å ett stort antal av de vid undersökningen redovisade brukningsdelarna saknades emellertid alldeles uppgifter härom eller ock voro de så ofullständiga, att de måste kasseras. Till följd härav ha endast uppgifter från 18 138 gårdar, utgörande 6·2 % av samtliga gårdar med mer än 2 ha åker inom de undersökta områdena, kommit till användning vid beräkning av äggproduktionens storlek. Dessa gårdar hade en sammanlagd åkerareal av 382 775 ha, utgörande 10·8 % av hela åkerarealen vid samtliga brukningsdelar med mer än 2 ha åker inom motsvarande område.

I tab. 1 ingå de sålunda insamlade uppgifterna om antalet undersökta brukningsdelar och deras åkerareal, i ha, antalet värphöns i medeltal under året, äggproduktionens storlek, i tjog, samt försålda äggkvantiteter, i tjog. Genom sammanställning av uppgifterna om antalet värphöns och deras äggproduktion ha erhållits medeltal för äggproduktionen per höna. Samtliga dessa uppgifter meddelas för hela landet och dess tre huvuddelar samt för brukningsdelar av olika storlek.

I efterföljande tablå sammanfattas medeltalen för äggproduktionen per höna vid de undersökta gårdarna:

Storleksgrupper	Södra o. mellersta Sverige		Norra Sverige	Hela riket
	Slättbygder Antal ägg	Skogsbygder Antal ägg	Antal ägg	Antal ägg
2— 5 ha	112	108	110	110
5— 10 »	110	110	110	110
10— 20 »	112	110	112	112
20— 30 »	114	110	114	112
30— 50 »	114	114	(116)	114
50—100 »	120	120	(100)	120
över 100 »	120	116	—	120
	I medeltal	114	110	110
			110	112

Enligt ovanstående uppgick äggproduktionen per höna i genomsnitt för hela landet till 112 ägg för år, eller något mer än $5\frac{1}{2}$ tjog. Den var något högre på södra och mellersta Sveriges slättbygder än i övriga delar av landet. Avkastningen tilltog något från de lägre till de högre storleksgrupperna, men stegringen var icke särdeles stark. Till jämförelse härmed kan meddelas, att vid lantbruksakademiens förut nämnda undersökning äggproduktionen per höna i genomsnitt för hela landet beräknades till 97 ägg för år, eller i det närmaste 5 tjog. Att döma av dessa siffror skulle sålunda en ej obetydlig stegring i avkastningen per höna ha inträtt under de senaste tio åren.

För beräkning av äggproduktionen vid samtliga brukningsdelar i hela landet erfordras kännedom om antalet värphöns. Då vid 1937 års jordbruksräkning alla vuxna höns redovisats tillsammans, har deras fördelning på hönor och tuppar måst approximativt beräknas, varvid antagits, att av samtliga vuxna höns 90 % utgöras av hönor. Enligt detta antagande skulle den totala äggproduktionen i hela landet uppgå till 40 138 000 tjog, varav 22 109 000 tjog kommo på södra och mellersta Sveriges slättbygder, 15 947 000 tjog på dess skogsbygder och 2 082 000 tjog på norra Sverige. Om man antager, att 1 tjog ägg i genomsnitt väger 1.18 kg, motsvarade äggproduktionen i hela landet en vikt av 47 363 ton. Detaljerade uppgifter om äggproduktionens storlek inom landets tre huvuddelar och vid brukningsdelar av olika storlek återfinnas i tab. 6, medan motsvarande uppgifter för varje län och de tre riksområdena ingå i tab. 2.

Äggproduktionen per hektar åker utgjorde i genomsnitt för hela landet 13 kg. I södra och mellersta Sverige var motsvarande medeltal åtskilligt högre i skogsbygderna än på slättbygderna, medan produktionen i norra Sverige på grund av det ringa antalet höns var allra lägst. Enär antalet höns på en gård endast i ringa mån är beroende på åkerarealens storlek, avtog, såsom tablåen å nästa sida utvisar, äggproduktionen per hektar starkt med stigande åkerareal.

Storleksgrupper	Södra o. mellersta Sverige		Norra Sverige	Hela riket	
	Slättbygder kg	Skogsbygder kg	kg	kg	
— 2 ha	(159)	(83)	(13)	(76)	
2— 5 »	31	24	5	19	
5— 10 »	19	16	4	14	
10— 20 »	13	11	3	11	
20— 30 »	9	7	3	8	
30— 50 »	6	5	(2)	6	
50—100 »	4	4	(1)	4	
över 100 »	4	3	(1)	4	
	I medeltal	12	16	5	13

Ovanstående siffror bekräfta åskådligt, att hönsskötseln är en näringsgren, som huvudsakligen idkas vid det mindre och allra minsta jordbruket, där det relativa antalet höns är ojämförligt mycket större än vid de medelstora och större gårdarna.

Med ledning av uppgifterna om de försålda äggkvantiteterna vid de undersökta gårdarna har en beräkning verkställts av de försålda äggkvantiteterna vid samtliga brukningsdelar i landet. Uppgifter härom föreligga för varje län och vissa större riksområden i tab. 2 och för olika storleksgrupper av brukningsdelar inom hela landet och dess tre huvuddelar i tab. 6. Hela den försålda äggkvantiteten i landet utgjorde 28 311 000 tjug, därav 16 447 000 tjug på slättbygden i södra och mellersta Sverige, 10 743 000 tjug i skogsbygden i samma delar av landet samt 1 121 000 tjug i norra Sverige. I förhållande till hela äggproduktionen utgjorde de försålda äggkvantiteterna i hela landet 71 %, på nyssnämnda slättbygder 74 %, i nyssnämnda skogsbygder 67 % och i norra Sverige 54 %. Äggförsäljningen var sålunda relativt störst på slättbygden i södra och mellersta Sverige men minst i norra Sverige.

Motsvarande procenttal för brukningsdelar av olika storlek i hela riket framgå av efterföljande tablå:

Storleksgrupper	%	Storleksgrupper	%
— 2 ha	(71)	20— 30 ha	72
2— 5 »	69	30— 50 »	70
5— 10 »	71	50—100 »	68
10—20 »	72	över 100 »	62
		Samtliga	71

Härav framgår, att äggförsäljningen var relativt störst vid gårdar om 10—30 ha, men minst vid de största gårdarna.

IX. Sammanfattning. Omräkning till kalorier.

Efter den i det föregående lämnade redogörelsen för produktionen av de animaliska livsmedlen vart för sig återstår slutligen att framlägga en sammanfattande översikt av den animaliska produktionen i dess helhet. På grund av produkternas olika näringsvärde i förhållande till deras vikt är det därvid

Tab. F. Den animaliska produktionens procentiska sammansättning, efter omräkning till kalorier.

Storleksgrupper	K ö t t a v					Mjolk	Ägg	Total- produk- tion
	Häst	Nöt- kreatur	Får	Svin	Summa			
— 2 ha	(0.1)	(5.5)	(0.2)	(17.1)	(22.9)	(71.6)	(5.5)	100
2— 5 »	0.2	6.1	0.3	12.7	19.3	78.6	2.1	100
5— 10 »	0.2	6.0	0.3	12.8	19.3	78.9	1.8	100
10— 20 »	0.2	6.0	0.2	12.8	19.2	79.3	1.5	100
20— 30 »	0.2	6.4	0.2	12.2	19.0	79.8	1.2	100
30— 50 »	0.2	6.5	0.2	11.5	18.4	80.7	0.9	100
50—100 »	0.2	6.7	0.2	9.5	16.6	82.7	0.7	100
över 100 »	0.2	6.7	0.2	10.2	17.3	82.1	0.6	100
Samtliga	0.2	6.2	0.2	12.4	19.0	79.3	1.7	100
därav								
Södra o. mellersta Sveriges slätt- bygder	0.2	6.3	0.2	13.2	19.9	78.4	1.7	100
D:o skogs- o. dalbygder	0.2	6.4	0.3	13.0	19.9	78.1	2.0	100
Norra Sverige	0.2	5.2	0.4	7.0	12.8	86.5	0.7	100

icke möjligt att utan vidare sammanräkna de förut framlagda uppgifterna om de producerade kvantiteterna. Dessförinnan är det nödvändigt att omräkna dem till en gemensam enhet, *kalorien*. Enligt meddelande från statens institut för folkhälsan kan ett kg av vart och ett av de här behandlade olika animaliska livsmedlen anses motsvara följande antal kalorier.

	Antal kalorier på 1 kg.
Kött av häst	1 360
» » nötkreatur	2 420
» » får	3 280
» » svin	3 850
Mjolk	650
Ägg	1 410

Med användande av ovanstående relationstal ha viktmängderna av de särskilda animaliska produkterna omräknats till kalorier, varefter hela produktionen sammanräknats i ett gemensamt mått. Resultatet av denna sammanräkning återgives i absoluta tal i tab. 7, varjämte ovanstående tab. F innehåller en översikt över den animaliska produktionens procentiska fördelning på de olika produkterna.

Landets hela animaliska produktion motsvarade ett värde av 3 987 710.8 milj. kalorier. Därav representerade mjölken enbart icke mindre än 79.3 %, och lägges härtill köttet av nötkreaturen (6.2 %), visar det sig, att från dessa djur härledde sig betydligt mer än $\frac{4}{5}$ av hela den animaliska produktionen. Fläskproduktionen utgjorde 12.4 % av det hela och äggproduktionen endast 1.7 %. Ser man enbart på köttproduktionen, lämnades det största bidraget av svinen, vilkas andel av köttproduktionen uppgick till ungefär $\frac{2}{3}$. I norra Sverige upptog mjölkproduktionen en större andel av hela den animaliska produktionen än i södra och mellersta delarna av landet, medan produktionen av kött och ägg var mera undanskjuten.

Tab. G. Produktionen per hektar åker av kött, mjölk och ägg, i 1 000 kalorier.

Storleksgrupper	K ö t t a v				Summa kött	Mjölks	Ägg	Summa kött, mjölk och ägg
	Häst	Nöt- kreatur	Får	Svin				
— 2 ha	(1.6)	(106.8)	(4.3)	(333.7)	(446.4)	(1 397.1)	(107.3)	(1 950.8)
2— 5 »	1.9	78.1	3.8	161.7	245.5	1 000.3	26.3	1 272.1
5— 10 »	2.3	68.7	3.3	146.2	220.5	901.9	20.0	1 142.4
10— 20 »	2.2	64.3	2.5	136.0	205.0	844.0	15.6	1 064.6
20— 30 »	2.1	62.1	1.9	118.1	184.2	773.6	11.6	969.4
30— 50 »	2.0	59.6	1.6	105.7	168.9	740.5	8.7	918.1
50—100 »	1.9	56.0	1.2	79.9	139.0	693.5	5.8	838.3
över 100 »	2.1	58.5	1.7	90.0	152.3	723.0	5.1	880.4
Samtliga	2.1	66.1	2.5	182.9	203.6	847.3	17.9	1 068.8
därav								
Södra o. mellersta Sveriges slätt- bygder	2.1	64.2	1.7	135.7	203.7	802.7	17.5	1 023.9
D:o skogs- o. dalbygder	2.3	75.5	3.3	154.0	235.1	921.1	23.1	1 179.3
Norra Sverige	1.6	52.5	3.9	70.5	128.5	866.1	7.2	1 001.8

Utsträcker jämförelsen i samma avseende till brukningsdelar av olika storlek, framträdde mjölkproduktionen i sin största relativa omfattning, vid de stora gårdarna med över 50 hektar åker, medan produktionen av fläsk däremot föredde de lägsta procenttalen vid samma gårdar.

De i tab. G framlagda talen, som belysa storleken av produktionen per hektar åker, erbjuda ett stort intresse. I genomsnitt för hela landet uppgick, såsom tabellen utvisar, näringsvärdet av de animaliska produkterna till 1 068 800 kalorier per hektar, varvid norra Sverige av landets tre huvuddelar föredde det lägsta medeltalet och skogsbygderna i södra och mellersta Sverige det högsta. Mycket stora voro, såsom av samma tabell framgår, växlingarna i detta avseende mellan brukningsdelar av olika storlek. Till närmare belysning härav meddelas i nedanstående tablå uppgifter om den animaliska produktionen per hektar, uttryckt i 1 000-tals kalorier, inom landets tre huvuddelar:

Storleksgrupper	Södra och mellersta Sverige		Norra Sverige
	Slättbygder	Skogs- o. dalbygder	
— 2 ha	(2 301.1)	(1 977.2)	(1 688.4)
2— 5 »	1 378.7	1 401.6	1 046.8
5— 10 »	1 216.8	1 231.5	883.8
10— 20 »	1 084.7	1 100.6	819.3
20— 30 »	977.7	969.6	765.6
30— 50 »	919.4	926.2	714.0
50—100 »	841.0	836.2	642.0
över 100 »	885.4	856.9	713.3

De olika storleksgruppernas inbördes ställning var, såsom härav framgår, i stort sett densamma inom alla tre huvudområdena, med den relativt största produktionen vid de minsta brukningsdelarna och därefter stark nedgång (utom i den högsta gruppen) jämsides med gårdarnas växande storlek.

TABELLER

12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
O x a r				T j u r a r				K o r				
Antal juli 1938	Slaktade vid gården	Sålda till slakt	Köttproduktion, kg	Antal juli 1938	Slaktade vid gården	Sålda till slakt	Köttproduktion, kg	Antal juli 1938	Slaktade vid gården	Sålda till slakt	Köttproduktion, kg.	
7	—	—	—	3	1	1	460	1 415	3	99	20 067	1
44	—	4	1 300	53	3	22	6 086	8 039	13	663	134 732	2
44	—	13	3 948	655	7	318	99 705	26 291	32	2 924	623 428	3
15	—	12	3 589	1 122	7	499	168 366	22 419	27	3 043	691 979	4
25	—	15	4 676	1 710	4	564	201 877	28 225	20	4 464	1 059 519	5
22	—	8	3 016	1 470	—	417	159 192	28 399	38	5 191	1 263 446	6
14	—	33	10 913	1 456	2	362	146 158	38 194	59	7 943	2 056 404	7
171	—	85	27 442	6 469	24	2 183	781 844	152 982	192	24 327	5 849 575	8
50	—	11	3 324	53	—	32	6 887	8 837	25	452	80 373	9
114	—	6	1 713	481	12	257	66 443	27 571	65	1 897	355 157	10
63	—	26	7 879	1 048	4	564	160 937	28 308	52	2 634	518 260	11
19	—	12	3 898	600	3	276	83 368	10 166	20	1 213	247 806	12
17	—	13	4 109	495	—	166	54 090	8 611	19	1 194	256 979	13
24	—	14	5 124	377	—	139	49 382	7 943	9	1 245	281 129	14
90	—	51	15 056	279	1	70	26 717	7 387	41	1 278	311 491	15
877	—	183	41 103	3 333	20	1 504	447 824	98 823	281	9 913	2 051 195	16
2	2	6	1 625	40	—	14	3 481	6 535	26	282	42 848	17
21	2	12	3 158	169	6	72	17 117	13 570	55	859	129 908	18
11	—	13	3 156	163	2	82	20 117	6 440	28	549	86 527	19
2	—	—	—	33	1	14	3 472	838	1	101	17 061	20
—	—	—	—	11	—	6	1 594	271	—	32	5 338	21
—	—	2	500	1	—	—	—	41	—	4	800	22
—	—	—	—	5	1	5	1 747	132	—	32	7 378	23
36	4	33	8 439	422	10	198	47 528	27 327	110	1 859	289 860	24
59	2	17	4 949	96	1	47	10 828	16 787	54	833	143 288	25
179	2	22	6 171	703	21	351	89 646	49 180	133	3 419	619 797	26
118	—	52	14 983	1 866	13	964	280 759	61 039	112	6 107	1 228 215	27
36	—	24	7 437	1 755	11	789	255 206	33 423	48	4 357	956 846	28
42	—	28	8 785	2 216	4	736	257 561	37 107	39	5 690	1 321 836	29
46	—	24	8 640	1 848	—	556	208 574	36 383	47	6 440	1 545 375	30
104	—	84	25 969	1 740	4	437	174 622	45 713	100	9 253	2 375 273	31
584	4	251	76 984	10 224	54	3 880	1 277 196	279 632	533	36 099	8 190 630	32

1		24	25	26	27	28	29
		K o r					
Områden och storleksgrupper av brukningsdelar (efter åkerarealen)		Besättningar tillhörande medlemmar i kontrollförening			Andra besättningar		
		Mjölkkor i medeltal under året	Mjölkmängd i medeltal, kg	Mjölkmängd per ko	Mjölkkor i medeltal under året	Mjölkmängd i medeltal, kg	Mjölkmängd per ko
<i>Södra och mellersta Sveriges slättbygder.</i>							
1	2— 5 ha	63	222 994	3 540	1 316	3 117 991	2 369
2	5— 10 »	892	3 118 302	3 496	6 956	17 133 839	2 463
3	10— 20 »	6 316	22 351 708	3 539	19 300	50 871 335	2 636
4	20— 30 »	9 392	33 807 711	3 600	12 570	33 986 574	2 704
5	30— 50 »	16 436	59 703 497	3 632	11 189	31 262 503	2 794
6	50—100 »	23 029	81 684 016	3 547	5 115	14 126 115	2 762
7	över 100 »	36 350	130 334 603	3 586	1 830	5 627 707	3 075
8	Samtliga	92 478	331 222 831	3 582	58 276	156 126 064	2 679
<i>Södra o. mell. Sveriges skogs- och dalbygder.</i>							
9	2— 5 ha	488	1 354 802	2 776	8 072	15 392 402	1 907
10	5— 10 »	3 538	10 558 415	2 984	23 129	48 620 169	2 102
11	10— 20 »	7 106	21 817 610	3 070	20 336	46 885 818	2 306
12	20— 30 »	4 554	14 119 267	3 100	5 282	12 476 448	2 362
13	30— 50 »	5 420	16 834 827	3 106	2 980	7 327 385	2 459
14	50—100 »	6 552	20 230 388	3 088	1 312	3 442 860	2 624
15	över 100 »	6 584	21 905 993	3 327	657	1 824 978	2 778
16	Samtliga	34 242	106 821 302	3 120	61 768	135 970 060	2 201
<i>Norra Sverige.</i>							
17	2— 5 ha	456	1 025 364	2 249	5 943	9 836 932	1 655
18	5— 10 »	2 054	4 701 979	2 289	11 258	19 351 204	1 719
19	10— 20 »	1 726	4 256 862	2 466	4 587	8 299 562	1 809
20	20— 30 »	485	1 242 201	2 561	326	672 107	2 062
21	30— 50 »	164	460 716	2 809	97	170 230	1 755
22	50—100 »	—	—	—	38	74 600	1 963
23	över 100 »	132	382 318	2 896	—	—	—
24	Samtliga	5 017	12 069 440	2 406	22 249	38 404 635	1 726
<i>Hela riket.</i>							
25	2— 5 ha	1 007	2 603 160	2 585	15 331	28 347 325	1 849
26	5— 10 »	6 484	18 378 696	2 834	41 343	85 105 212	2 059
27	10— 20 »	15 148	48 426 180	3 197	44 223	106 056 715	2 398
28	20— 30 »	14 431	49 169 179	3 407	18 178	47 135 129	2 593
29	30— 50 »	22 020	76 999 040	3 497	14 266	38 760 118	2 717
30	50—100 »	29 581	101 914 404	3 445	6 465	17 643 575	2 729
31	över 100 »	43 066	152 622 914	3 544	2 487	7 452 685	2 997
32	Samtliga	181 787	450 118 573	3 417	142 293	330 500 759	2 323

30	31	32	33	34	35	36	37	38	
K o r					U n g n ö t				
Hela antalet undersökta besättningar					Antal juli 1938	Slaktade vid gården	Sålda till slakt	Köttproduktion, kg	
Mjölkkor i medeltal under året	Mjolkproduktion, kg	Mjölkmängd per ko	Försåld mjölk, kg	Försåld lands-smör, kg					
1 379	3 340 985	2 423	2 180 071	10 080	383	5	40	6 262	1
7 848	20 252 141	2 581	15 025 689	45 427	3 158	9	330	53 762	2
25 616	73 223 043	2 858	60 773 960	68 362	13 107	27	1 529	266 152	3
21 962	67 794 285	3 087	57 990 177	28 818	13 473	45	1 481	275 162	4
27 625	90 966 000	3 293	78 894 454	17 418	19 493	39	1 883	361 345	5
28 144	95 810 131	3 404	82 062 848	8 826	21 620	28	1 481	296 871	6
38 180	135 962 310	3 561	113 729 068	16 192	31 771	45	1 874	383 571	7
150 754	487 348 895	3 233	410 656 267	195 123	103 005	198	8 618	1 643 125	8
8 560	16 747 204	1 956	7 884 660	101 283	2 705	31	308	45 928	9
26 667	59 178 584	2 219	38 587 110	219 854	10 663	92	1 165	174 550	10
27 442	68 703 428	2 504	52 922 219	127 206	13 270	49	1 320	205 917	11
9 836	26 595 715	2 704	21 747 972	23 602	5 612	16	485	78 045	12
8 400	24 162 212	2 876	19 950 871	20 040	5 413	16	442	75 264	13
7 864	23 673 248	3 010	19 701 164	6 017	5 406	10	328	57 974	14
7 241	23 730 971	3 277	19 966 868	7 065	5 649	10	248	48 337	15
96 010	242 791 362	2 529	180 760 864	505 067	48 718	224	4 296	686 015	16
6 399	10 862 296	1 697	3 883 151	40 624	1 481	40	148	20 905	17
13 312	24 053 183	1 807	13 562 221	62 499	3 396	58	453	61 477	18
6 313	12 556 424	1 989	8 306 996	22 295	1 900	31	233	33 252	19
811	1 914 308	2 360	1 468 208	1 923	287	7	27	4 925	20
261	630 946	2 417	499 920	255	103	2	5	850	21
38	74 600	1 963	61 800	—	21	—	—	—	22
132	382 318	2 896	326 210	—	83	—	4	589	23
27 266	50 474 075	1 851	28 108 506	127 596	7 271	188	870	121 998	24
16 338	30 950 485	1 894	13 947 882	151 987	4 569	76	496	73 095	25
47 827	103 483 908	2 164	67 175 020	327 780	17 217	159	1 948	289 789	26
59 371	154 482 895	2 602	122 003 175	217 863	28 277	107	3 082	505 321	27
32 609	96 304 308	2 953	81 206 357	54 343	19 372	68	1 993	353 132	28
36 286	115 759 158	3 190	99 345 245	37 713	25 009	57	2 330	437 459	29
36 046	119 557 979	3 317	101 825 812	14 843	27 047	38	1 809	354 845	30
45 553	160 075 599	3 514	134 022 146	23 257	37 503	55	2 126	432 497	31
274 080	780 614 332	2 849	619 525 637	827 786	158 994	560	13 784	2 451 138	32

1	39	40	41	42	43	44	45	46	
	G ö d k a l v a r				S p ä d k a l v a r				
	Områden och storleks- grupper av bruknings- delar (efter åkerarealen)	Antal juli 1938	Slak- tade vid går- den	Sål- da till slakt	Kött- produk- tion, kg	Antal juli 1938	Slak- tade vid går- den	Sål- da till slakt	Kött- produk- tion, kg
<i>Södra och mellersta Sveriges slättbygder.</i>									
1	2— 5 ha	171	64	523	32 997	71	104	407	10 426
2	5— 10 »	897	267	2 673	171 345	524	505	2 341	57 926
3	10— 20 »	2 426	571	6 193	397 632	1 481	1 715	8 904	217 546
4	20— 30 »	1 810	484	3 752	252 378	1 220	1 364	7 741	189 171
5	30— 50 »	1 687	519	2 719	189 198	1 474	1 479	11 183	259 140
6	50—100 »	1 190	383	1 716	120 591	1 301	1 098	12 096	264 311
7	över 100 »	1 139	440	1 121	89 031	1 799	604	17 559	366 497
8	Samtliga	9 820	2 728	18 697	1 253 172	7 870	6 869	60 231	1 865 017
<i>Södra o. mell. Sveriges skogs- och dalbygder.</i>									
9	2— 5 ha	1 120	864	3 574	234 769	696	757	1 305	42 632
10	5— 10 »	3 455	1 839	9 280	606 369	2 187	2 420	5 357	162 410
11	10— 20 »	3 072	1 277	7 400	480 223	2 023	2 579	6 912	194 365
12	20— 30 »	987	355	1 969	127 944	611	868	2 893	76 239
13	30— 50 »	620	266	1 238	83 094	437	626	2 638	64 732
14	50—100 »	492	182	783	50 442	398	305	2 978	63 545
15	över 100 »	273	98	399	26 706	350	163	2 718	55 853
16	Samtliga	10 019	4 881	24 643	1 609 547	6 702	7 718	24 801	659 826
<i>Norra Sverige.</i>									
17	2— 5 ha	819	341	494	40 326	403	2 209	1 606	60 376
18	5— 10 »	1 541	472	907	69 833	727	4 559	4 060	135 609
19	10— 20 »	604	220	392	26 752	314	2 201	1 837	65 313
20	20— 30 »	63	26	36	2 865	50	226	301	8 893
21	30— 50 »	23	10	26	1 680	14	80	87	2 755
22	50—100 »	3	—	—	—	1	7	23	570
23	över 100 »	—	3	—	156	9	53	34	1 734
24	Samtliga	3 053	1 072	1 855	141 612	1 518	9 335	7 948	275 250
<i>Hela riket.</i>									
25	2— 5 ha	2 110	1 269	4 591	308 092	1 170	3 070	3 318	113 434
26	5— 10 »	5 893	2 578	12 860	847 547	3 438	7 484	11 758	355 945
27	10— 20 »	6 102	2 068	13 985	904 607	3 818	6 495	17 653	477 224
28	20— 30 »	2 860	865	5 757	383 187	1 881	2 458	10 935	274 303
29	30— 50 »	2 330	795	3 983	273 972	1 925	2 185	13 908	326 677
30	50—100 »	1 635	565	2 499	171 033	1 700	1 410	15 097	328 426
31	över 100 »	1 412	541	1 520	115 893	2 158	820	20 311	424 084
32	Samtliga	22 892	8 681	45 195	3 004 881	16 090	23 922	92 980	2 800 098

47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	
Baggar och tackor				U n g f å r				D i l a m m				
Antal juli 1938	Slaktade vid gården	Sålda till slakt	Köttproduktion, kg	Antal juli 1938	Slaktade vid gården	Sålda till slakt	Köttproduktion, kg	Antal juli 1938	Slaktade vid gården	Sålda till slakt	Köttproduktion, kg	
97	11	11	449	2	33	17	630	110	8	6	220	1
819	73	85	3 399	131	211	199	5 908	826	28	96	1 596	2
2 495	153	333	11 856	517	350	1 054	23 254	2 410	93	362	6 548	3
1 941	112	214	8 230	294	256	799	17 956	1 984	61	372	6 327	4
1 499	80	245	8 773	405	274	415	12 770	1 255	49	275	4 871	5
1 533	49	303	9 146	300	117	510	11 036	1 198	33	323	4 976	6
2 813	87	690	19 687	938	141	651	13 739	1 318	86	567	8 060	7
11 197	565	1 881	61 540	2 587	1 382	3 645	85 293	9 101	358	2 001	32 598	8
849	88	140	4 422	192	83	181	4 267	657	20	195	2 446	9
2 792	231	531	15 298	652	173	862	16 879	2 307	70	518	7 831	10
2 912	188	515	14 626	683	233	784	16 843	2 293	81	472	7 470	11
1 320	51	224	6 954	303	81	264	5 730	884	37	318	4 742	12
724	57	177	5 575	164	55	231	4 781	546	20	150	2 203	13
661	33	140	4 268	240	14	324	5 194	388	2	106	1 367	14
1 027	34	238	5 028	190	27	322	5 454	909	16	197	2 455	15
10 285	682	1 965	56 171	2 424	666	2 968	59 148	7 984	246	1 956	28 514	16
972	218	76	4 809	339	91	27	1 571	330	4	8	110	17
2 158	487	187	11 239	811	265	120	5 016	695	12	19	301	18
1 169	276	141	7 271	498	136	66	2 757	317	13	7	210	19
163	37	49	1 679	74	9	11	284	72	3	1	42	20
49	23	7	476	21	4	3	105	19	—	—	—	21
3	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	22
19	8	—	184	7	—	—	—	8	—	—	—	23
4 533	1 049	460	25 658	1 752	505	227	9 733	1 441	32	35	663	24
1 918	317	227	9 680	533	207	225	6 468	1 097	32	209	2 776	25
5 769	791	803	29 936	1 594	649	1 181	27 803	3 828	110	633	9 728	26
6 576	617	989	33 753	1 698	719	1 904	42 854	5 020	187	841	14 228	27
3 424	200	487	16 863	671	346	1 074	23 970	2 940	101	691	11 111	28
2 272	160	429	14 824	590	333	649	17 656	1 820	69	425	7 074	29
2 197	82	443	13 414	542	131	834	16 230	1 586	35	429	6 343	30
3 859	129	928	24 899	1 135	163	973	19 193	2 235	102	764	10 515	31
26 015	2 296	4 306	148 869	6 763	2 553	6 840	154 174	18 526	636	3 992	61 775	32

1	59	60	61	62	63	64	65	66	
Avelssvin				Gödsvin					
Områden och storleksgrupper av brukningsdelar (efter åkerarealen)	Antal juli 1938	Slaktade vid gården	Sålda till slakt	Köttproduktion, kg	Antal juli 1938	Slaktade vid gården	Sålda till slakt	Köttproduktion, kg	
<i>Södra och mellersta Sveriges slättbygder.</i>									
1	2— 5 ha	114	3	6	1 076	599	491	1 167	117 293
2	5— 10 »	980	10	61	11 064	3 337	2 184	7 313	663 687
3	10— 20 »	3 851	36	277	46 323	11 366	5 308	26 351	2 208 461
4	20— 30 »	3 406	29	228	39 194	9 640	3 970	23 932	1 930 375
5	30— 50 »	3 784	23	266	42 864	12 401	3 793	30 185	2 361 851
6	50—100 »	2 732	20	217	37 459	9 783	2 110	25 194	1 902 378
7	över 100 »	3 124	26	390	65 161	11 030	999	30 091	2 089 832
8	Samtliga	17 991	147	1 445	243 141	58 156	18 855	144 233	11 273 877
<i>Södra o. mell. Sveriges skogs- och dalbygder.</i>									
9	2— 5 ha	469	5	33	6 108	2 438	2 879	4 512	529 100
10	5— 10 »	2 426	49	183	36 182	8 382	7 124	16 657	1 700 340
11	10— 20 »	2 994	32	217	38 920	8 610	5 398	18 656	1 725 707
12	20— 30 »	1 214	15	81	14 916	3 511	1 539	7 778	662 077
13	30— 50 »	872	3	81	13 567	2 336	1 126	5 325	461 764
14	50—100 »	474	1	49	7 382	1 553	462	3 809	308 286
15	över 100 »	382	3	49	8 702	1 559	270	4 132	318 688
16	Samtliga	8 831	108	693	125 777	28 389	18 798	60 869	5 705 962
<i>Norra Sverige.</i>									
17	2— 5 ha	39	1	7	1 220	907	1 252	377	138 132
18	5— 10 »	286	14	42	7 852	1 867	2 082	1 357	293 013
19	10— 20 »	282	4	29	4 983	1 018	981	889	159 871
20	20— 30 »	20	4	4	1 305	116	102	133	20 932
21	30— 50 »	20	1	2	470	61	36	94	10 213
22	50—100 »	—	—	—	—	2	1	2	240
23	över 100 »	—	—	—	—	—	—	6	468
24	Samtliga	647	24	84	15 830	3 971	4 454	2 858	622 869
<i>Hela riket.</i>									
25	2— 5 ha	622	9	46	8 404	3 944	4 622	6 056	784 525
26	5— 10 »	3 692	73	286	55 098	13 586	11 390	25 327	2 657 040
27	10— 20 »	7 127	72	523	90 226	20 994	11 687	45 896	4 094 039
28	20— 30 »	4 640	48	313	55 415	13 267	5 611	31 843	2 613 384
29	30— 50 »	4 676	27	349	56 901	14 798	4 955	35 604	2 833 828
30	50—100 »	3 206	21	266	44 841	11 338	2 573	29 005	2 210 904
31	över 100 »	3 506	29	439	73 863	12 589	1 269	34 229	2 408 988
32	Samtliga	27 469	279	2 222	884 748	90 516	42 107	207 960	17 602 768

67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	
G r i s a r					Undersökta brukningsdelar		H ö n s				
Antal juli 1938	Slaktade vid gården	Sålda till slakt	Köttproduktion, kg	Sålda till annat än slakt	Antal	Åkerareal, ha	Värphöns i medeltal under året	Äggproduktion		Försålda ägg, tjog	
								Summa, tjog	tjog per höna		
557	—	—	—	929	330	1 278	10 399	58 167	5·6	45 523	1
3 262	9	28	1 069	7 373	1 241	10 091	46 601	256 452	5·5	200 775	2
11 465	7	44	983	25 802	2 606	39 799	105 855	598 037	5·6	453 259	3
10 055	4	16	273	19 132	1 580	40 068	78 567	445 108	5·7	339 140	4
11 068	20	78	1 569	19 949	1 439	56 475	71 299	404 694	5·7	296 767	5
7 688	7	47	1 155	10 329	787	55 299	41 892	250 433	6·0	177 813	6
8 771	1	131	2 280	8 855	356	57 399	23 176	139 406	6·0	89 139	7
52 866	48	344	7 329	92 369	8 339	260 409	377 789	2 152 297	5·7	1 602 416	8
2 216	—	—	—	4 765	1 521	5 820	34 936	189 371	5·4	130 908	9
8 307	4	12	393	21 551	3 237	24 997	94 478	519 309	5·5	361 356	10
8 585	7	8	296	22 885	2 215	31 861	76 354	423 093	5·5	293 491	11
3 527	8	8	320	8 128	554	13 725	20 417	112 847	5·5	73 784	12
2 308	—	10	150	5 245	319	12 542	12 761	73 219	5·7	47 328	13
1 403	—	2	60	2 541	183	12 633	8 170	49 026	6·0	31 071	14
1 633	—	—	—	1 719	48	7 379	2 335	13 452	5·8	7 631	15
27 979	19	40	1 219	66 834	8 077	108 957	249 451	1 380 817	5·5	945 569	16
460	—	—	—	466	555	2 063	6 800	37 634	5·5	20 204	17
1 005	2	—	47	3 399	841	6 364	13 946	76 045	5·5	43 183	18
585	—	—	—	2 611	285	3 831	5 359	30 041	5·6	16 931	19
69	—	—	—	281	32	773	809	4 605	5·7	2 800	20
25	—	—	—	198	8	322	125	731	5·8	363	21
—	—	—	—	—	1	56	20	100	5·0	50	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
2 144	2	—	47	6 955	1 722	13 409	27 059	149 156	5·5	83 531	24
3 233	—	—	—	6 160	2 406	9 161	52 135	285 172	5·5	196 635	25
12 574	15	40	1 509	32 323	5 319	41 452	155 025	851 806	5·5	605 314	26
20 635	14	52	1 279	51 298	5 106	75 491	187 568	1 051 171	5·6	763 681	27
13 651	12	24	593	27 541	2 166	54 566	99 793	562 560	5·6	415 724	28
13 401	20	88	1 719	25 392	1 766	69 339	84 185	478 644	5·7	344 458	29
9 091	7	49	1 215	12 870	971	67 988	50 082	299 559	6·0	208 934	30
10 404	1	131	2 280	10 574	404	64 778	25 511	152 858	6·0	96 770	31
82 989	69	384	8 595	166 158	18 138	382 775	654 299	3 681 770	5·6	2 631 516	32

Tab. 2. Beräknad produktion av kött, mjölk och ägg, försålda grisar större riksområden, under

L ä n	Köttproduktion, i ton, av slaktade djur				Till annat än slakt för- sålda grisar under 3 månader, antal
	häst	nötkreatur	får	svin	
Stockholms stad och län	292	3 773	79	2 907	20 307
Uppsala län	286	3 427	58	2 586	32 922
Södermanlands län	308	5 018	26	3 117	39 236
Östergötlands län	451	8 395	227	6 322	44 091
Jönköpings län	217	5 279	165	7 198	52 556
Kronobergs län	148	3 323	137	5 504	64 509
Kalmar län	282	5 441	328	6 682	38 020
Gotlands län	118	1 569	230	2 898	17 535
Blekinge län	80	1 632	37	3 379	25 440
Kristianstads län	378	6 688	136	18 372	207 705
Malmöhus län	546	10 913	145	24 709	138 801
Hallands län	251	4 847	120	8 809	113 011
Göteborgs och Bohus län	125	2 612	106	3 053	47 773
Älvsborgs län	319	7 068	123	7 151	113 445
Skaraborgs län	461	6 757	170	6 560	160 997
Värmlands län	242	4 544	84	3 616	25 379
Örebro län	282	4 949	17	3 007	16 403
Västmanlands län	245	3 513	34	2 442	25 089
Kopparbergs län	182	2 409	55	2 240	13 047
Gävleborgs län	206	2 550	128	2 386	9 337
Västernorrlands län	119	2 121	89	1 749	7 451
Jämtlands län	59	1 565	92	1 289	9 827
Västerbottens län	117	2 008	112	1 944	27 402
Norrbottnens län	58	1 580	115	848	10 681
Hela riket	5 772	101 981	2 813	128 768	1 260 964
Södra och mellersta Sveriges slättbygder	3 296	55 759	1 075	74 087	690 109
Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder	1 925	35 763	1 163	45 860	504 544
Norra Sverige	551	10 459	575	8 821	66 311

samt försålda kvantiteter av mjölk, smör och ägg, länsvis och inom året ¹/₇ 1937—³⁰/₆ 1938.

Antal kor ¹⁵ / ₆ 1937	Mjolkproduktion		Försåld mjölk, ton	Försålt lands- smör, ton	Beräknat antal värphöns ¹⁵ / ₆ 1937	Äggproduktion		Försålda ägg, tusental tjog
	per ko, kg	Summa, ton				per höna, tjog	Summa, tusental tjog	
65 663	2 605	171 054	134 013	128	243 459	5·4	1 322	874
58 013	2 722	157 927	124 667	310	181 526	5·0	910	647
78 668	2 822	221 986	168 342	582	235 447	5·0	1 179	677
110 597	2 979	329 454	255 505	415	407 762	5·4	2 184	1 395
99 774	2 382	237 676	153 297	955	327 123	5·4	1 763	996
69 998	2 047	143 317	91 163	393	305 646	5·3	1 623	1 007
96 770	2 425	234 690	190 122	117	340 539	5·5	1 858	1 290
26 629	2 897	77 133	58 125	34	258 774	6·3	1 631	1 394
35 002	2 365	82 791	61 000	305	237 078	4·8	1 148	720
102 808	3 211	330 124	284 864	77	822 495	5·8	4 785	3 884
135 722	3 893	528 357	470 356	6	793 677	5·5	4 399	3 473
72 597	3 263	236 863	201 958	36	515 839	5·8	2 988	2 400
57 600	2 322	133 757	87 616	487	425 993	5·8	2 466	1 991
131 350	2 305	302 812	196 509	1 308	467 688	5·1	2 381	1 452
141 090	2 642	372 700	293 161	424	618 270	5·6	3 474	2 532
94 344	1 970	185 859	87 518	1 009	244 291	4·9	1 188	685
75 262	2 566	193 135	128 514	697	246 480	5·6	1 388	867
62 184	2 748	170 910	137 363	318	160 728	5·6	902	571
66 479	2 067	137 396	86 445	300	106 951	5·0	540	344
67 343	2 242	150 962	98 940	450	117 631	5·6	662	413
77 039	1 652	127 298	54 139	497	98 266	5·3	524	208
55 723	1 705	95 005	42 738	285	59 601	5·8	344	179
82 392	1 693	139 503	71 208	361	70 336	5·2	366	226
58 349	1 762	102 832	50 111	57	19 990	5·7	113	86
1 921 396	2 531	4 863 541	3 527 674	9 551	7 305 590	5·5	40 138	28 311
859 828	3 020	2 596 526	2 126 579	2 163	3 996 058	5·5	22 109	16 447
698 579	2 326	1 624 965	1 090 635	5 297	2 926 073	5·4	15 947	10 743
362 989	1 769	642 050	310 460	2 091	383 459	5·4	2 082	1 121

Tab. 3. Beräknad produktion av kött av slaktade djur av olika slag

H u s d j u r	Södra och mellersta Sveriges slättbygder					Södra och mellersta skogs- och dal-		
	Djur- bestånd den 1 ^o /o 1937	Slaktade djur		Medel- slakt- vikt, kg	Kött- produk- tion, ton	Djur- bestånd den 1 ^o /o 1937	Slaktade djur	
		I % av hela djurbe- ståndet	Antal				I % av hela djurbe- ståndet	Antal
<i>Hästar:</i>								
3 år och däröver	264 945	3·9	10 274	314	3 221	175 369	3·7	6 531
Unghästar och föl	70 065	0·7	470	160	75	34 951	0·6	212
Summa	335 010	.	10 744	.	3 296	210 320	.	6 743
<i>Nötkreatur:</i>								
Oxar	2 827	39·5	1 117	312	349	5 876	39·9	2 342
Tjurar	17 763	34·3	6 085	353	2 146	8 276	44·7	3 698
Kor	859 828	13·5	116 163	228	26 523	698 579	8·4	58 907
Ungnöt	310 349	¹⁾ 5·4	46 743	180	8 405	191 663	¹⁾ 4·4	30 532
Gödkalvar	227 536	¹⁾ 22·2	190 612	58·6	11 167	162 406	¹⁾ 36·5	255 233
Spädkalvar		¹⁾ 40·9	351 740	20·4	7 169		¹⁾ 30·7	214 811
Summa	1 418 303	.	712 460	.	55 759	1 066 800	.	565 523
<i>Får:</i>								
Baggar och tackor	65 269	21·9	14 273	25·2	360	81 432	24·9	20 303
Ungfår	46 754	²⁾ 44·3	28 912	17·3	499	48 114	²⁾ 36·9	30 071
Dilamm		²⁾ 23·2	15 131	14·3	216		²⁾ 22·3	18 194
Summa	112 023	.	58 316	.	1 075	129 546	.	68 568
Svin	840 270	³⁾ 125·5	1 054 583	.	74 087	493 924	³⁾ 128·1	632 847

¹⁾ I procent av koantalet. — ²⁾ I procent av antalet avelsfår. — ³⁾ I procent av hela antalet svin.

i hela riket och inom större riksområden under året $\frac{1}{7}$ 1937— $\frac{30}{6}$ 1938.

Sveriges bygder		Norra Sverige					Hela riket				
Medel-slakt-vikt, kg	Kött-produktion, ton	Djur-bestånd den $\frac{15}{6}$ 1937	Slaktade djur		Medel-slakt-vikt, kg	Kött-produktion, ton	Djur-bestånd den $\frac{15}{6}$ 1937	Slaktade djur		Medel-slakt-vikt, kg	Kött-produktion, ton
			I % av hela djurbe-ståndet	Antal				I % av hela djurbe-ståndet	Antal		
290	1 891	78 859	2·4	1 911	284	538	519 173	3·6	18 716	302	5 650
160	34	9 087	1·1	99	131	13	114 103	0·7	781	156	122
.	1 925	87 946	.	2 010	.	551	633 276	.	19 497	.	5 772
316	739	256	38·7	99	222	22	8 959	39·7	3 558	312	1 110
297	1 097	1 233	50·2	619	239	148	27 272	38·1	10 402	326	3 391
192	11 281	362 989	6·1	22 142	145	3 212	1 921 396	10·3	197 212	208	41 016
146	4 460	61 063	¹⁾ 3·4	12 433	119	1 474	563 075	¹⁾ 4·7	89 708	160	14 339
54·0	13 792	75 623	¹⁾ 12·5	45 380	48·2	2 189	465 565	¹⁾ 25·5	491 225	55·3	27 148
20·5	4 394	75 623	¹⁾ 59·3	215 125	15·9	3 414	465 565	¹⁾ 40·7	781 676	19·2	14 977
.	35 763	501 164	.	295 798	.	10 459	2 986 267	.	1 573 781	.	101 981
21·6	438	76 314	33·1	25 233	16·8	425	223 015	26·8	59 809	20·4	1 223
16·3	491	35 441	²⁾ 14·1	10 728	13·0	140	130 309	²⁾ 31·3	69 711	16·2	1 130
12·9	234	35 441	²⁾ 1·3	983	10·2	10	130 309	²⁾ 15·4	34 308	13·4	460
.	1 163	111 755	.	36 944	.	575	353 324	.	163 828	.	2 813
.	45 860	90 741	²⁾ 114·1	103 500	.	8 821	1 424 935	²⁾ 125·7	1 790 930	.	128 768

Tab. 4. Beräknad produktion av kött av slaktade djur av olika slag vid

Husdjur	Antal slaktade djur vid brukningsdelar av olika storlek (efter åkerarealen)							
	-2 ha	2-5 ha	5-10 ha	10-20 ha	20-30 ha	30-50 ha	50-100 ha	över 100 ha
<i>Hästar:</i>								
3 år och däröver	600	2 099	4 239	4 616	2 103	1 875	1 443	1 741
Unghästar och föl	3	40	151	238	104	106	78	61
Summa	603	2 139	4 390	4 854	2 207	1 981	1 521	1 802
<i>Nötkreatur:</i>								
Oxar	113	1 108	1 311	547	155	114	96	114
Tjurar	39	199	798	2 477	2 085	2 177	1 466	1 161
Kor	9 258	18 623	33 430	44 228	23 320	23 561	20 358	24 434
Ungnöt	5 710	11 172	18 768	22 409	10 427	9 509	5 777	5 936
Gödkalvar	51 964	115 372	145 854	109 020	34 654	19 115	9 373	5 873
Spädkalvar	64 574	125 275	175 509	169 192	71 492	66 800	52 293	56 541
Summa	131 658	271 749	375 670	347 873	142 133	121 276	89 363	94 059
<i>Får:</i>								
Baggar och tackor	5 767	13 765	16 647	11 963	3 782	2 866	1 962	3 057
Ungfår	3 720	10 845	18 639	16 653	6 359	5 332	3 179	4 984
Dilamm	1 857	4 463	8 109	8 393	3 682	3 152	1 780	2 872
Summa	11 344	29 073	43 395	37 009	13 823	11 350	6 921	10 913
<i>Svin</i>	165 565	236 095	381 231	426 834	186 835	163 628	101 395	129 347
Antal djur försålda till annat än slakt								
Grisar	97 838	145 093	325 642	363 434	141 251	104 338	46 598	36 770

Tab. 5. Beräknad produktion, i ton, av kött av slaktade djur, inom olika storleksgrupper av brukningsdelar, under året $1/7$ 1937— $30/6$ 1938.

Områden och storleksgrupper av brukningsdelar (efter åkerarealen)	K ö t t a v				Summa
	Häst	Nötkreatur	Får	Svin	
<i>Södra och mellersta Sveriges slättbygder.</i>					
— 2 ha	64	1 697	34	5 365	7 160
2— 5 »	121	2 962	45	4 575	7 708
5— 10 »	424	6 621	134	10 902	18 081
10— 20 »	807	13 116	303	18 878	33 104
20— 30 »	490	8 376	169	10 418	19 453
30— 50 »	505	8 414	145	9 825	18 889
50—100 »	377	6 536	84	6 148	13 145
över 100 »	508	8 037	161	7 976	16 682
Samtliga	3 296	55 759	1 075	74 087	134 217
<i>Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder.</i>					
— 2 ha	46	2 697	64	4 974	7 781
2— 5 »	292	7 306	231	10 020	17 849
5— 10 »	622	10 578	404	14 025	25 629
10— 20 »	498	8 259	259	10 513	19 529
20— 30 »	165	2 448	68	2 627	5 308
30— 50 »	111	1 877	58	1 688	3 734
50—100 »	107	1 435	39	1 034	2 615
över 100 »	84	1 163	40	979	2 266
Samtliga	1 925	35 763	1 163	45 860	84 711
<i>Norra Sverige.</i>					
— 2 ha	54	1 830	88	1 888	3 860
2— 5 »	173	3 087	200	2 781	6 241
5— 10 »	197	3 481	190	2 742	6 610
10— 20 »	107	1 595	82	1 143	2 927
20— 30 »	9	248	11	189	457
30— 50 »	5	94	2	56	157
50—100 »	3	66	1	17	87
över 100 »	3	58	1	5	67
Samtliga	551	10 459	575	8 821	20 406
<i>Hela riket.</i>					
— 2 ha	164	6 224	186	12 227	18 801
2— 5 »	586	13 355	476	17 376	31 793
5— 10 »	1 243	20 680	728	27 669	50 320
10— 20 »	1 412	22 970	644	30 534	55 560
20— 30 »	664	11 072	248	13 234	25 218
30— 50 »	621	10 385	205	11 569	22 780
50—100 »	487	8 037	124	7 199	15 847
över 100 »	595	9 258	202	8 960	19 015
Samtliga	5 772	101 981	2 813	128 768	239 334

Tab. 6. Beräknad produktion av mjölk och ägg, inom olika storleksgrupper av brukningsdelar, under året $1/7$ 1937— $30/6$ 1938.

Områden och storleksgrupper av brukningsdelar (efter åkerarealen)	Mjölkproduktion					Äggproduktion			
	Antal kor $15/10$ 1937	Mjölkmängd per ko, kg	Hela mjölkproduktionen, ton	Försäld mjölk, ton	Försäld lands-smör, ton	Beräknat antal värphöns $15/10$ 1937	Ägg per höna, tjog	Hela äggproduktionen, 1 000 tjog	Försälda ägg, 1 000 tjog
<i>Södra och mellersta Sveriges slättbygder.</i>									
— 2 ha	30 176	2 451	73 959	48 341	124	886 719	5·3	4 743	3 632
2— 5 »	54 058	2 477	133 922	87 534	409	412 594	5·4	2 238	1 714
5— 10 »	119 447	2 662	317 975	236 162	722	667 277	5·5	3 657	2 800
10— 20 »	219 414	2 893	634 802	527 386	597	929 761	5·6	5 190	3 847
20— 30 »	126 012	3 046	383 851	328 505	165	425 690	5·6	2 384	1 777
30— 50 »	119 338	3 254	388 278	336 957	76	330 398	5·6	1 851	1 327
50—100 »	88 923	3 361	298 846	256 354	27	173 041	5·9	1 020	708
över 100 »	102 460	3 561	364 893	305 340	43	170 578	6·0	1 026	642
Samtliga	859 828	3 020	2 596 526	2 126 579	2 163	3 996 058	5·5	22 109	16 447
<i>Södra o. mellersta Sveriges skogs- o. dalbygder.</i>									
— 2 ha	58 156	1 949	113 331	53 430	692	699 582	5·4	3 767	2 546
2— 5 »	151 316	1 978	299 358	141 132	1 830	683 517	5·4	3 685	2 490
5— 10 »	216 583	2 236	484 258	316 037	1 819	830 253	5·5	4 527	3 082
10— 20 »	157 658	2 517	396 862	305 874	743	488 394	5·5	2 691	1 827
20— 30 »	43 206	2 692	116 311	95 232	104	105 440	5·6	591	379
30— 50 »	30 291	2 876	87 111	72 022	73	59 613	5·8	344	217
50—100 »	23 112	2 968	68 590	57 121	18	33 488	5·7	192	119
över 100 »	18 257	3 240	59 144	49 787	18	25 786	5·8	150	83
Samtliga	698 579	2 326	1 624 965	1 090 635	5 297	2 926 078	5·4	15 947	10 743
<i>Norra Sverige.</i>									
— 2 ha	70 174	1 652	115 916	41 421	439	107 309	5·5	588	309
2— 5 »	122 216	1 664	203 327	72 657	768	115 188	5·4	625	328
5— 10 »	115 576	1 807	208 851	117 904	549	109 692	5·4	596	332
10— 20 »	45 156	2 004	90 475	59 951	180	43 064	5·3	228	126
20— 30 »	5 753	2 316	13 326	10 231	135	6 012	5·5	33	19
30— 50 »	2 124	2 327	4 942	3 918	20	1 560	5·8	9	5
50—100 »	1 194	2 450	2 925	2 424	—	398	5·0	(2)	(1)
över 100 »	796	2 874	2 288	1 954	—	236	4·2	(1)	(1)
Samtliga	362 989	1 769	642 050	310 460	2 091	383 459	5·4	2 082	1 121
<i>Hela riket.</i>									
— 2 ha	158 506	1 913	303 206	143 192	1 255	1 693 610	5·4	9 098	6 487
2— 5 »	327 590	1 943	636 607	301 323	3 007	1 211 299	5·4	6 548	4 532
5— 10 »	451 606	2 239	1 011 084	670 103	3 090	1 607 222	5·5	8 780	6 214
10— 20 »	422 228	2 658	1 122 139	893 211	1 520	1 461 219	5·5	8 109	5 800
20— 30 »	174 971	2 935	513 488	433 968	404	537 142	5·6	3 008	2 175
30— 50 »	151 753	3 165	480 331	412 897	169	391 571	5·6	2 204	1 549
50—100 »	113 229	3 271	370 361	315 899	45	206 927	5·9	1 214	828
över 100 »	121 513	3 508	426 325	357 081	61	196 600	6·0	1 177	726
Samtliga	1 921 396	2 531	4 863 541	3 527 674	9 551	7 305 590	5·5	40 138	28 311

Tab. 7. Årsproduktion av kött, mjölk och ägg, uttryckt i miljoner kalorier, under året $1/7$ 1937— $30/6$ 1938.

Områden och storleksgrupper av brukningsdelar (efter åkerarealen)	K ö t t a v					Mjölk	Ägg	Totalsumma
	Häst	Nöt-kreatur	Får	Svin	Summa			
<i>Södra och mellersta Sveriges slättbygder.</i>								
-- 2 ha	87.0	4 106.8	111.5	20 655.3	24 960.6	48 073.3	7 891.8	80 925.7
2— 5 »	164.6	7 168.1	147.6	17 613.8	25 094.1	87 049.3	3 723.8	115 867.2
5— 10 »	576.7	16 022.8	439.5	41 972.7	59 011.7	206 683.8	6 084.2	271 779.7
10— 20 »	1 097.5	31 740.7	993.9	72 680.3	106 512.4	412 621.3	8 634.9	527 768.6
20— 30 »	666.4	20 269.9	554.3	40 109.3	61 599.9	249 503.2	3 966.3	315 069.4
30— 50 »	686.8	20 361.9	475.6	37 826.2	59 350.5	252 380.7	3 079.4	314 810.6
50—100 »	512.7	15 817.1	275.5	23 669.8	40 275.1	194 249.9	1 697.6	236 222.6
över 100 »	690.9	19 449.5	528.1	30 707.6	51 376.1	237 180.4	1 707.5	290 264.0
Samtliga	4 482.6	134 936.8	3 526.0	285 235.0	428 180.4	1 687 741.9	36 785.5	2 152 707.8
<i>Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder.</i>								
-- 2 ha	62.6	6 526.7	209.9	19 149.9	25 949.1	73 665.2	6 267.4	105 881.7
2— 5 »	397.1	17 680.5	757.7	38 577.0	57 412.3	194 582.7	6 130.7	258 125.7
5— 10 »	845.9	25 598.8	1 325.1	53 996.3	81 766.1	314 767.7	7 532.2	404 066.0
10— 20 »	677.3	19 986.8	849.5	40 475.0	61 988.6	257 960.3	4 476.7	324 425.6
20— 30 »	224.4	5 924.1	223.0	10 113.9	16 485.4	75 602.1	982.8	93 070.4
30— 50 »	151.0	4 542.3	190.3	6 498.8	11 382.4	56 622.2	572.5	68 577.1
50—100 »	145.5	3 472.7	127.9	3 980.9	7 727.0	44 583.5	320.1	52 630.6
över 100 »	114.2	2 814.5	131.2	3 769.2	6 329.1	38 443.6	249.6	45 522.3
Samtliga	2 618.0	86 546.4	3 814.6	176 561.0	269 540.0	1 056 227.3	26 532.0	1 352 299.3
<i>Norra Sverige.</i>								
-- 2 ha	73.4	4 428.6	288.7	7 268.8	12 059.5	75 345.4	978.5	88 383.4
2— 5 »	235.3	7 470.5	656.0	10 706.8	19 068.6	132 162.6	1 040.6	152 271.8
5— 10 »	267.9	8 424.0	623.2	10 556.7	19 871.8	135 753.1	991.2	156 616.1
10— 20 »	145.5	3 859.9	268.9	4 400.6	8 674.9	58 808.8	379.3	67 863.0
20— 30 »	12.2	600.2	36.1	727.7	1 376.2	8 661.9	55.0	10 093.1
30— 50 »	6.8	227.5	6.5	215.6	456.4	3 212.3	15.5	3 684.2
50—100 »	4.1	159.7	3.3	65.4	232.5	1 901.2	2.8	2 136.5
över 100 »	4.1	140.4	3.3	19.2	167.0	1 487.2	1.4	1 655.6
Samtliga	749.3	25 310.8	1 886.0	33 960.8	61 906.9	417 332.5	3 464.3	482 703.7
<i>Hela riket.</i>								
-- 2 ha	223.0	15 062.1	610.1	47 074.0	62 969.2	197 083.9	15 137.7	275 190.8
2— 5 »	797.0	32 319.1	1 561.3	66 897.6	101 575.0	413 794.6	10 895.1	526 264.7
5— 10 »	1 690.5	50 045.6	2 387.8	106 525.7	160 649.6	657 204.6	14 607.6	832 461.8
10— 20 »	1 920.3	55 587.4	2 112.3	117 555.9	177 175.9	729 390.4	13 490.9	920 057.2
20— 30 »	903.0	26 794.2	813.4	50 950.9	79 461.5	333 767.2	5 004.1	418 232.8
30— 50 »	844.6	25 131.7	672.4	44 540.6	71 189.3	312 215.2	3 667.4	387 071.9
50—100 »	662.3	19 449.5	406.7	27 716.1	48 234.6	240 734.6	2 020.5	290 939.7
över 100 »	809.2	22 404.4	662.6	34 496.0	58 372.2	277 111.2	1 958.5	337 441.9
Samtliga	7 849.9	246 794.0	9 226.6	495 756.8	759 627.3	3 161 301.7	66 781.8	3 987 710.8

Jordbruksstatistik

Blankett 4.

Nr

Numreras i löpande följd
för varje socken.Åkerjordens användning och antalet husdjur år 1938
samt vissa uppgifter om den animala produktionen

vid (fastighetens namn, nummer o. dyl):

inom socken, av län.

Fastighetens hela åkerareal¹⁾ utgör hektar och har sommaren 1938 använts på följande sätt:

	Hektar	Ar		Hektar	Ar
Höstvete ²⁾ till mognad			Transport		
Höstråg ²⁾ > >			Sockerbetor (till sockerproduktion)		
Vårvete > >			Foderrotfrukter		
Vårråg > >			Grönfoder av säd och balväxter		
Korn > >			Vall till slätter		
Havre > >			Permanent betesvall		
Blandsäd > >			Annan vall (till bete o. fröskörd)		
Årter, bönor o. vicker ³⁾ till mognad			Andra växtslag		
Potatis			Träda och obrukad åkerjord		
			Summa åker		

Husdjur	Antal djur vid tiden för uppgifternas avlämnande (juli månad år 1938)	Slaktade djur under året 1/7 1937—30/6 1938 (el. senaste räkenskapsår).			Köttproduktion ⁷⁾ , kg	Hela produktionen vid gården under året 1/7 1937—30/6 1938 (el. senaste räkenskapsår).
		Slaktade vid gården, antal ⁵⁾	Sålda till slakt, antal ⁵⁾	Slaktvikt i medeltal per djur ⁶⁾ , kg		
Hästar, 3 år och däröver					mjök kg ⁸⁾	
Unghästar och föl					ägg tjog ⁹⁾	
Oxar, 2 år och däröver					Under året från gården försålda kvantiteter:	
Tjurar, > > > >					mjök kg ⁸⁾	
Kor					smör kg ¹⁰⁾	
Ungnöt					ägg tjog	
Gödkalvar, 3 veckor intill 1 år						
Spädkalvar, under 3 veckor						
Baggar och tackor					Grisar under 3 mån., försålda till annat än slakt, ¹¹⁾ antal	
Ungfår, 5 mån. intill 1 år					Medlem av kontrollförening	
Dilamm, under 5 mån.					(Ja, nej)	
Avelssvin ⁴⁾						
Övriga svin, 3 mån. o. däröver						
Grisar, under 3 mån. ¹¹⁾						

	Antal
Mjölkkor ¹²⁾ i medeltal under året	
Vårphöns > > > >	

Anvisningar.

1) Till åkerjord räknas även odlad mossjord. 2) Areal, varå höstsäden gått ut och som därför plöjts upp och använts för odling av annat växtslag, redovisas under det växtslag, som såtts våren 1938, icke under höstvete eller höstråg. 3) Årter, bönor och vicker, odlade tillsammans med stråsäd, redovisas under blandsäd. 4) Hit räknas svin, 3 månader och däröver, vilka användas eller äro avsedda att användas som avelsdjur. 5) Här medräknas icke djur, vilka nedslaktats såsom odugliga till föda. 6) Om det i något fall möter svårighet att ange slaktvikten, kan i stället angivas levande vikten per djur, men måste i så fall detta tydligt anmärkas å blanketten. 7) Beräkningen av köttproduktionen skall icke utföras av uppgiftslämnaren eller uppgiftsinsamlaren, utan lämnas den härför avsedda kolumnen tom. 8) Här anges den totala produktionen under året (alltså icke endast vad som försålts; jfr nedan). 9) Avser all från gården försåld mjök, oavsett om mjölken invägs vid mejeri eller icke. 10) Avser försålt landssmör, som tillverkats vid gården (ej mejerismör). 11) Be-träffande grisar under 3 mån. skola uppgifter lämnas jämväl om antalet djur, som försålts för annat ändamål än slakt. 12) Avser medelkoantalet per år; om t. ex. en ko tillhört besättningen endast 6 månader, motsvarar denna i medeltal 0.5 ko under hela året (jfr ovan, där samtliga kor vid tidpunkten för räkningen redovisas).

den juli 1938.

Namn:

Postadress: Tel.:

Vänd!

A n m ä r k n i n g.

Jämlikt K. K. den 29 april 1938 (n:r 148) *angående insamlande under år 1938 av vissa ytterligare uppgifter till rikets officiella jordbruksstatistik* skola hushållningssällskapens sockenavdelningar — utöver de årliga uppgifterna till rikets officiella jordbruksstatistik, varom stadgas i 3 § andra stycket reglementet den 16 maj 1930 (n:r 125) — under år 1938 senast den 15 juli från omkring en tiondel av samtliga brukningsdelar med mera än 2 hektar åker jämväl införskaffa och till hushållningssällskapet insända uppgifter — avseende senast förflutna året eller senaste räkenskapsår — angående *dels* husdjur av olika slag, som slaktats vid gårdarna eller försålts till slakt, ävensom antalet grisar under 3 månader, som försålts för annat ändamål än slakt, *dels* hela mjölk- och äggproduktionen, *dels ock* försålda kvantiteter mjölk, smör och ägg.

Nr 148.

KUNGL. MAJ:TS KUNGÖRELSE

angående insamlande under år 1938 av vissa ytterligare uppgifter
till rikets officiella jordbruksstatistik;

given Stockholms slott den 29 april 1938.

Kungl. Maj:t finner gott förordna, att hushållningssällskaps sockenavdelningar, vilka jämlikt 3 § andra stycket reglementet den 16 maj 1930 (nr 125) angående insamlande av årliga uppgifter till rikets officiella jordbruksstatistik hava att senast den 15 juli varje år, en var för sitt område, från omkring en tiondel av samtliga brukningsdelar med mera än 2 hektar åker införskaffa och till hushållningssällskapet insända uppgifter angående åkerjordens användning och kreaturens antal, skola under år 1938 senast den 15 juli jämväl införskaffa och till hushållningssällskapet insända uppgifter — avseende senast förflutna året eller senaste räkenskapsår — angående *dels* husdjur av olika slag, som slaktats vid gårdarna eller försålts till slakt, ävensom antalet grisar under 3 månader, som försålts för annat ändamål än slakt, *dels* hela mjölk- och äggproduktionen, *dels ock* försålda kvantiteter mjölk, smör och ägg; skolande vid insamlandet av dessa uppgifter bestämmelserna i 3—5 §§ ovannämnda reglemente i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Denna kungörelse träder i kraft dagen efter den, då kungörelsen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Det alla som vederbör hava sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera visso hava Vi detta med egen hand underskrivit och med Vårt kungl. sigill bekräfta låtit.

Stockholms slott den 29 april 1938.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

G U S T A F A D O L F.

(L. S.)

(Jordbruksdepartementet.)

A. PEHRSSON-BRAMSTORP.

Socialstatistik, av socialstyrelsen där ej annat anges.

Kollektivavtal i Sverige vid årsskiftet 1920/21: I och II.

Kollektivavtal i Sverige: åren 1911—1922.

Arbetsinställelser i Sverige: åren 1911—1922.

Arbetsinställelser och kollektivavtal samt förlikningsmännens verksamhet: åren 1923—1938.

Arbetslöshetsräkningen och de lokala arbetslöshetsundersökningarna i Sverige år 1927.

Arbetslösheten inom fackförbunden samt därmed sammanhängande bestämmelser i förbundsstadgar och kollektivavtal (utgiv. 1931).

Den offentliga arbetsförmedlingen i Sverige 1902—1912, 1913—1922.

Svensk hemindustri: I och II (utgiv. 1917).

Arbetstiden inom industri och hantverk m. m. vid år 1917, av arbetstidskommittén.

Lönestatistik årsbok för Sverige: årg. 1929—1939.

Arbetartillgång, arbetstid och arbetslön inom Sveriges jordbruk: 1911—1928 (år 1911 av kommerskollegii avdelning för arbetsstatistik).

Lantarbetarnas arbets- och löneförhållanden inom olika bygder och å typiska lantegendomar (utgiv. 1915).

Skogsarbetarnas levnads- och arbetsförhållanden i Värmland, Dalarne och Norrland (utgiv. 1916).

Skogsbygdens arbets- och levnadsvillkor: I—II (utgiv. 1937—1938).

Undersökning rörande löneläget och lönevariationerna inom jordbruket 1935—1936.

Sjömansyrket i Sverige: I och II (utgiv. 1915, 1919).

Hamnarbetaryrket i Sverige (utgiv. 1916).

Arbetstidens längd vid frisørsalonger och badinrättningar i Sverige (utgiv. 1916).

Arbetsförhållandena för hotell- och restaurangpersonalen i Sverige (utgiv. 1922).

Arbets- och löneförhållandena för affärsanställda i Sverige (utgiv. 1925).

Undersökning rörande arbetsförhållandena inom hotell- och restaurangnäringen 1929/30.

Undersökningar rörande vissa arbetstidsförhållanden inom bagerinäringen samt hotell- och restaurangnäringen (utgiv. 1938).

Arbetstidsförhållandena inom detaljhandeln (utgiv. 1933).

Undersökningar rörande arbetstidsförhållanden och lönevillkor för privatanställda (utgiv. 1938).

Arbetsförhållandena inom det husliga arbetets område (utgiv. 1936).

Arbetsförhållandena inom det husliga arbetet å landsbygden (utgiv. 1939).

Löner och levnadskostnader vid statens järnvägsbyggnader m. m. (utgiv. 1924).

Befattningshavare i statens och de större städernas tjänst. Deras antal och löneförhöjningar åren 1919—1924.

Löneförhållandena för försvarsväsendets civila arbetare och med dessa jämförliga arbetargrupper i enskild tjänst (utgiv. 1927).

Statistisk undersökning av statstjänstemännens bisysslor (utgiv. 1928).

Anställnings- och avlöningsförhållandena för lägre personal i allmän tjänst (utgiv. 1931).

Olycksfall i arbete: åren 1910—1937 (jämfte reviderade sammandrag 1918—1922, 1923—1928, 1929—1933); från 1918 utgiv. av riksförsäkringsanstalten.

Undersökning rörande vissa hygieniska förhållanden inom cellulosaindustrien i Sverige (utgiv. 1915).

Kroppsutvecklingen hos minderåriga industriarbetare i Sverige (utgiv. 1925).

Livsmedels- och bostadspriser i Sverige: åren 1910—1912.

Detaljpriser och indexberäkningar: åren 1913—1930.

Levnadskostnaderna i Sverige 1913—1914: I—III.

Livsmedelsförbrukningen inom mindre bemedlade hushåll under krisåren 1914—1918.

Levnadskostnaderna på landsbygden i Sverige vid år 1920.

Levnadskostnaderna i städer och industriorter omkring år 1923.

Levnadsvillkor och hushållsvanor i städer och industriorter omkring år 1933.

1912—14 års allmänna bostadsräkningar: I—II.

Allmänna bostadsräkningen år 1920.

Hysesräkningen år 1924: I och II; 1926.

Allmänna bostadsräkningen år 1933 och därmed sammanhängande undersökningar.

Undersökningar rörande de mindre bemedlades bostadsförhållanden i vissa svenska städer: I—III (utgiv. 1916—1918).

Byggnadsverksamheten i rikets stadssamhällen: åren 1912—1920. (Seriens fortsättning ingår i Sociala meddelanden).

Byggnadsverksamheten i Sverige: åren 1937—1938.

Kooperativ verksamhet i Sverige: åren 1908—1938.

De ideella föreningarna i Sverige och deras ekonomiska förhållanden år 1917.

Undersökningar angående alkoholens sociala skadeverkningar (utgiv. 1921).

Inresta utlännningar åren 1938 och 1939.

Inkomst och förmögenhet, av statistiska centralbyrån.

Taxeringen till inkomst- och förmögenhetsskatt: åren 1917 och 1920.

Skattetaxeringarna: åren 1922—1940.

Fattigvård, av statistiska centralbyrån: åren 1918—1935; av socialstyrelsen: åren 1936—1937. [Litt. U.]

Samhällets barnavård, av statistiska centralbyrån: åren 1928, 1931, 1934; av Socialstyrelsen år 1937.

Rättsväsen, av statistiska centralbyrån.

Domstolarnas och de exekutiva myndigheternas verksamhet: åren 1913—1918, 1921—1938. [Litt. B.]

- Brottsligheten: åren 1913—1938. [Litt. B.]
 Konkurer, avslutade åren 1914—1920, upphörda åren 1926—1928. [Litt. B.]
 Olyckor vid trafik med motorfordon: åren 1936—1938 (årg. 1935 ingår i Statistiska meddelanden. Ser. A.).
- Fångvården**, av fångvårdsstyrelsen: åren 1911—1937. [Litt. G.]
- Undervisning**, av skolöverstyrelsen där ej annat anges.
 Folkskolorna, av ecklesiastikdepartementet: åren 1911—1914 samt redovisningsåren 1915/1916—1918/1919. [Litt. P.]
 Folkskolorna och högre folkskolorna: redovisningsåren 1919/1920—1920/1921; 1926/1927.
 Folkskolorna, redovisningsåret 1929/1930.
 Statens allmänna läroverk, av ecklesiastikdepartementet: läsåren 1911/1912—1918/1919. [Litt. P.]
 Statens allmänna läroverk läsåret 1919/1920 samt realskol- och studentexamina år 1920.
 Statens allmänna läroverk, kommunala mellanskolor och privatläroverk: läsåren 1920/1921 och 1921/1922.
 De kommunala mellanskolorna och privatläroverken, av ecklesiastikdepartementet: läsåret 1916/1917.
 De kommunala mellanskolorna, av ecklesiastikdepartementet: läsåren 1917/1918—1919/1920.
 Privatläroverken, av ecklesiastikdepartementet: läsåren 1917/1918—1919/1920.
 Det högre skolväsendet: läsåren 1927/1928; 1935/1936 jämte översikt för läsåren 1928—1935.
 Lärarutbildningen, av ecklesiastikdepartementet: läsåren 1916/1917—1919/1920; av skolöverstyrelsen: 1920/1921, 1921/1922, 1927/1928, 1928/1929—1938/1939.
 Realskol- och studentexamina år 1919, av ecklesiastikdepartementet.
 Donationer vid allmänna läroverk, kommunala mellanskolor och privatläroverk år 1919.
 Yrkesundervisningen: åren 1919—1922; 1928/1929; 1936/1937 jämte översikt för läsåren 1929—1936.
- Allmänna val**, av statistiska centralbyrån.
 Riksdagsmannavalen: åren 1909—1936. [Litt. R.]
 Landstingsmannavalen: åren 1912, 1914, 1916, 1918. [Litt. R.]
 Kommunala valen: åren 1919, 1920, 1922/1923, 1926/1927, 1930/1931, 1934/1935, 1938.
- Finanser**.
 Acceptpliktiga näringar, av kontrollstyrelsen: åren 1911/1912—1938/1939. [Litt. V.]
 Brännvinsförsäljningen, av kontrollstyrelsen: åren 1914—1918. [Litt. V.]
 Rusedrycksförsäljningen, av kontrollstyrelsen: åren 1919—1922.
 Rusedrycksförsäljningen m. m., av kontrollstyrelsen: åren 1923—1939.
 Kommunernas finanser, av statistiska centralbyrån: åren 1918—1937, 1938:I. [Litt. U.]

Statistiska meddelanden.

- Ser. A.** Tillfälliga statistiska undersökningar, av statistiska centralbyrån där ej annat anges.
 Band I: 1. Dödlighets- och livslängdstabeller för åren 1816—1910; 2. Statens utarrenderade domäner arrendeåret 1910—1911; 3. Stadsfullmäktigvalen åren 1911 och 1912 m. m.; 4—5, 10. Utom äktenskapet födda barn (utgiv. 1914—17); 6. Dödligheten i lungsot i Sverige åren 1906—1910; 7. Husdjursräkningen sommaren 1915; 8. Stadsfullmäktigvalen åren 1913 och 1914; 9. Husdjursräkningen 1 juni 1916. Band II: 1. Husdjursräkningen 1 juni 1917; 2. Arealinventeringen 20 juni 1917, av folkhushållningskommissionen; 3. Husdjursräkningen 1 juni 1918; 4. Stadsfullmäktigvalen åren 1915 och 1916; 5. Arealinventeringen 1 juni 1918, av folkhushållningskommissionen; 6. Stadsfullmäktigvalen åren 1917 och 1918. Band III: 1. Statistisk översikt av det svenska näringslivets utveckling åren 1870—1915, av kommerskollegium; 2—3. Arealinventeringen och husdjursräkningen 1 juni 1919. Band IV: 1. Jordbrukskassorna och centralkassorna för jordbrukskredit åren 1916—1923; 2. Brödsädsförbrukningen vid vissa mindre jordbruk (utgiv. 1928); 3. Försäkrings- och trolöshetsbrotten åren 1921—1927; 4. Undersökning angående mejerihanteringen (utgiv. 1930); 5. Svinräkningen den 15 sept. 1930; 6. Inventeringen av vete och råg den 1 febr. 1931; 7. Svinräkningen den 15 sept. 1931; 8. Kyrkofullmäktigvalen år 1931; 9. Svinräkningen den 15 sept. 1932; 10. 1931 års företagsräkning, av kommerskollegium. Band V: 1. Undersökning angående foderförsörjningen åren 1935—36; 2. Olyckor vid trafik med motorfordon år 1935; 3. Jordbrukets skuldsättning år 1933; 4. Pälsdjursräkningen den 15 sept. 1937; 5. Jordbrukskassorna och centralkassorna för jordbrukskredit åren 1924—1937; 6. Undersökning angående skogsavverkningen år 1937; 7. Pälsdjursräkningen den 30 sept. 1939. 8. Den animaliska produktionen år 1937/1938.
- Ser. C.** Månadsstatistik över handeln, av kommerskollegium: åren 1913—1938; 1939: 1—9.
- Ser. D.** Järnvägsstatistiska meddelanden, av järnvägsstyrelsen: åren 1912—1940.
- Ser. E.** Uppgifter om bankerna, av bankinspektionen: åren 1912—1940; 1941: 1—2.
- Ser. F.** Sociala meddelanden, av socialstyrelsen [kommerskollegii avdelning för arbetsstatistik] åren 1912—1940; 1941: 1—2.

Statistisk årsbok för Sverige, *Annuaire statistique de la Suède*, av statistiska centralbyrån: årg. 1914—1940.

Årsbok för Sveriges kommuner, av statistiska centralbyrån: årg. 1918—1940.